…ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

№ 57 (7965)
МАРТЫН
6
ВТОРНИК
1956 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Зургаадахи табанжэл хадаа Советскэ ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань айхабтар хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, үйлэдбэриин техническэ бүри дээдэ хэмжээндэ арадай ажахын дамжан орохо табанжэл, бүхы хүдэлмэриин шанарай талаараа ехээр һайжарха ба ажахын хүтэлбэриин улам мэргэжэхэ табанжэл болохо ёһотой.

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдһээ).

ХҮДӨӨГЭЙ ВРАЧ

…ммунистическэ партиин, Со…э правительствын саг үргэл… анхарал оролдолгын ашаар, ма… орон дотор арад зоной бэеын …рые хамгаалха хэрэг жэл ерэхэ …н һайжарна. Энэ хэрэгтэ нилээд … мүнгэн зөөри һомологдоно. …алшадта медицинскэ туһаламжа …тые улам һайжаруулхын ту…, хүдөө тосхонуудта болон һуу…газарнуудта эмнэлгын эмхи зур…уд, амбулаторинууд, больница…, үхибүүдэй яслинууд, садууд …роо баригдажа ашатлалгада …лагдана.

…алшадай материальна байда… һайжаруулхын түлөө, тэдэнэй …н элүүр энхэ байхын түлөө, …ти, Правительствомнай үдэр …ин анхарал оролдолго гарга… байдаг. КПСС-эй XX съездын …хэбэринүүд энээниие дахяад …тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

…сахан манай республика дотор …шын хоёр—гурбан жэлэй турша… 17 шэн, участково больницанууд, …ельдшерско-акушерскэ пункт… нэгдэһэн байха юм. Мүн энэ … 86 врачууд, медицинскэ дун…дэмтэй 413 мэргэжэлтэд хүдөө …нуудта хүдэлмэрилхөөр эль…һэн байна.

…дицинскэ наукын мүнөө үеын … туйлалтануудые үргэнөөр хэ…н, манай врачууд, медицинскэ …мэрилэгшэд арад зоной бэеын …рые хамгаалха хэрэгые улам …аруулхын тулада ехэ орол…ойгоор ажаллана. Энээнэйнтээ … хүн зоной дунда хүндэтэй, …сутай болоһон врачууд, меди…э хүдэлмэрилэгшэд олон. …гаяа хүдөөдэ, хото городһоо … байдаг һуурин газарнуудта хү…рилдэг врачнар угаа ехэ ха…алгатай үүргэ дүүргэнэ. Барга… аймагай больницын главна … нүхэр Гусева хэдэн жэл соо … хүдэлмэрилхэ зуураа, хүдөө…ажалшадай дунда хүндэтэй ба …жэ болонхой. Мүн аяар холын … аймагта участково больни… врач нүхэр Губина жэшээтэ …араа суутай болонхой.

…ай хүдөөгэй врачнар, меди… бүхы хүдэлмэрилэгшэд арад … дунда һэргылгын ба санитар…гэрэлэй хүдэлмэриие саг … һайнаар ябуулжа, хүдөөгэй …ун зоной бэеын элүүрые хам…хын түлөө тэмсэнэ.

…тэй хамта, республикын олон …уудта һэргылгын хүдэлмэриие … ябуулха ба ажалшадта ме…ицинскэ туһаламжа үзүүлгые һай…лха талаар ехэхэн дутагдал… бии. Зарим хүдөөгэй врачнар, …ал үбшэлһэн хүниие аргалал… өөрынгөө үүргые хизаарладаг …лтай. Энэнь тон буруу байна. …гэй врач хадаа хүн зоной … элүүрые хамгаалха хэрэгые эрид һайжаруулхын тулада, нэн түрүүндэ һэргылгын ба санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие саг үргэлжэ ябуулха ёһотой.

Үргэн ниитэ арад зоной дунда советскэ түрүү медицинскэ наукын туйлалта ба мүн элдэб үбшэнһөө бэеэ яагаад һэргылхэ тухай ойлгостой, удха түгэлдэр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдэ ажалшад ехэтэ һонирхожо шагнадаг байна. Теэд, манай зарим врачнар өөһэдынгөө уялгада харюусалгагүйгөөр хандажа, олоной дунда лекци, элидхэлнүүдые хэдэггүй байха юм.

Хүдөө нютагуудта, колхозой центрнүүдтэ ба зарим фермэ, бригадануудта бани бии байбашье, муугаар хүдэлмэрилнэ. Илангаяа холын фермэ болон отарануудта ажаһуудаг малшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ, тэдэнэй дунда ариг сэбэрые сахилга хангалтагүй байдаг. Энээндэ нэн түрүүн медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөөгэй врачнар анхаралаа ехээр табиха уялгатай байгаа. Теэд зарим хүдөөгэй врачнар иимэ байдалтай эбсэшоод һанаа амархан һуудаг заншалтай. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан Шулуута» колхозой малай фермэ, отаранууд артелиингээ центрһээ арба—хорин модоной газарта оршодог юм. Зүгөөр, эдэ отарануудта ажаһуудаг малшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ тон хангалтагүй байна. Колхозой центртэ нэгэ медицинскэ пункт биишье һаа, олон ушарта хэдэн үдэрөөр хаалтатай байдаг. Тэрэниие даагша нүхэр Улахинова хэдэн хоногоор аймагай центр гү, али Улан-Удэ город ябадаг заншалтай гэжэ манай редакцида тэндэһээ мэдээсэнэ. Нүхэр Улахинова холын фермэ, отарануудаар ябадаг заншалгүй юм.

Ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ мүн Ахын, Закаменай, Зэдын ба Ториин аймагуудта хангалтагүй байһаар. Хүдөөгэй больницанууд болон эмнэлгын газарнуудые медицинскэ элдэб шэнэ хэрэгсэлнүүдээр хангалга хангалтагүй байна. Республикын элүүрые хамгаалгын министерство иимэ байдалые мэдэжэ байгаад, зохихо хэмжээ абанагүй.

Хүдөөгэй врач тон харюусалгатай ба хүндэтэй үүргэ дүүргэнэ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ туһалха, байра байдалыень һайжаруулха, эрдэм мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нютагай партийна, советскэ органууд шухала анхаралаа табиха ёһотой.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжонхой манай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд арад зоной бэеын элүүрые хамгаалха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаха байһаниинь дамжагүй.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

…СР-эй Верховно Соведэй Пре…умэй заседани боложо, нүхэр … Ворошилов түрүүлэгшээр һуу… Бостандыкска районие Казах… ССР-тэ, Хубхай талын зарим …рые Узбекскэ ССР-тэ дамжуу…гэжэ, дурсагдаһан республика…ай хилые зарим зэргээр хубил… тухай Казахска ССР-эй Вер…о Соведэй ба Узбекскэ ССР-эй …овно Соведэй зууршалганууд энэ заседани дээрэ хаража үзэгдөө.

Бостандыкска районие Казахска ССР-тэ дамжуулан үгэхэ, Казахска ССР-эй Урда-Казахстанска областиин Хубхай талын зарим газарые Узбекскэ ССР-тэ үгэхэ тухай дурадхалые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нэгэн дуугаар һайшаагаад, эдэ республикануудай хилые зарим зэргээр хубилгаха тухай Указ гаргаа.

…СР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. БУЛГАНИНДА телеграмма

…ии түрэһэн үдэртэй дашарам… Танай эльгээһэн амаршалгын …раммые тон ехэ баяр баясха…йгаар абааб. Манай бүхы ара…нэгэдүүлхэ, эб найрамдалые бэ…үүлхэ ба социализмын илалта …ха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхаб гэжэ хүндэтэ нүхэр Булганин Таниие найдуулнаб.

Элүүр энхэ ябахыетнай хүсэжэ байһыемни хүлеэн абыт.

ФАМ ВАН ДОНГ.

Ханой, 1956 оной мартын 3.

Норвегиин парламентска делегаци Советскэ Союзда ерэхэ болобо

…СР-эй Верховно Соведэй Сою… Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Вол… СССР-эй Верховно Соведэй …иональностьнуудай Соведэй Ту…гшэ В. Т. Лацис Норвегиин …ингын Президент О. Торп гэг… нэрэ дээрэ доро дурсагдаһан … эльгээгээ:

…оветскэ Союзай ба Норвегиин …ндохи хүршэ ёһоной харилсаа …адань һайжаруулхые хүсэдэг, …Р-эй Верховно Соведэй болон …вегиин стортингын бэе бэедээ …ламентска делегацинуудые эль…ээлгэ энэ хэрэгтэ туһалха гэжэ …одог дээрэһээ Советскэ Социа…тическэ Республиканууддай Сою… Верховно Совет стортингын де…ацине Советскэ Союзда ерэхыень …ха золтой байна.

…Манай энэ уряалые хүлеэн аба… тухайгаа, Танай делегациин СССР-тэ ерэхэ таарамжатай саг тухай мэдээсэбэлтнай бидэнэр ехээр баясаха байнабди».

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советэ Норвегиин стортингын президентскэ Соведэй эльгээһэн харюугай бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Советскэ Союзда стортингын делегациин ошохо тухай Танай хани ёһоной уряалые спортингын Президентдэ СССР-һээ Норвегидэ байдаг посол г-н Аркадьев дамжуулан үгөө.

Энэ уряалые баяртайгаар хүлеэн абаһан тухайнь стортингын зүгһөө стортингын президентскэ Совет мэдээсэхэ золтой байна.

Советскэ Союзда стортингын депутадуудай, тухайлхада, августын 15-һаа ошоо һаа, эгээн лэ таарамжатай гэжэ президентскэ Совет тоолоно».

Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой, А. И. Микоянтай, В. М. Молотовтой Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр Х. К. Хансен хөөрэлдэбэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевтой, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоянтай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовтой, Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр Х. К. Хансен Кремль соо мартын 3-да уулзаба.

Хөөрэлдөөнэй үедэ датска талаһаа—Гэгээрэлэй министр Ю. Бомхольт, Даниһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. М. Мерк, Даниһаа ФНРЮ-дэ байдаг Посланник Р. Кьер, Даниин МИД-эй генеральна секретарь Н. Свеннингсен, Даниин МИД-эй Хэблэлэй таһагые даагша С. А. Кристенсен, Гадаадын Хэрэгүүдэй министерствын секретарь Б. Ольсен, Даниин МИД-эй экономическа таһагай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Х. Э. Тране, Премьер-Министрын личнэ секретарь Х. С. Меллер; советскэ талаһаа — Гадаадын худалдаа наймаанай министр И. Г. Кабанов, Культурын министр Н. А. Михайлов, Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Данида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Н. В. Славин, СССР-эй МИД-эй Скандинавска оронуудай таһагые даагша М. Г. Грибанов гэгшэд байлсаба.

(ТАСС).

К. Е. Ворошиловтай Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй Министр г-н Х. К. Хансен уулзаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр Х. К. Хансен мартын 3-да уулзаба.

Премьер-Министр Х. К. Хансентэй Даниин Гэгээрэлэй министр Ю. Бомхольт, Даниһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Мерк, Даниһаа Югославиин Арадай Федеративна Республикада байдаг Посланник Р. Кьер, Даниин гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын Генеральна секретарь Н. Свеннингсен ябалсаа.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Данида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Н. В. Славин, СССР-һээ Данида байдаг Посольствын Советник А. С. Каплин байлсаба. (ТАСС).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Х. К. Хансенэй хүндэлэлдэ завтрак үгэбэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Х. К. Хансенэй хүндэлэлдэ мартын 3-да завтрак үгөө.

Завтрак дээрэ Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Хансен һамгантаяа, Гэгээрэлэй министр г-н Ю. Бомхольт һамгантаяа, Даниһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол г-н А. Мерк һамгантаяа, Даниин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Генеральна секретарь г-н Н. Свеннингсен, Даниһаа Югославиин Арадай Федеративна Республикада байдаг Онсо посланник ба Бүрин эрхэтэ министр г-н Р. Кьер, Даниин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй таһагые даагша г-н С. А. Кристенсен, МИД-эй секретарь г-н Б. Ольсен һамгантаяа, МИД-эй экономическа таһагай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ г-н Х. Э. Тране, Даниһаа СССР-тэ байдаг Посольствын советник г-н Г. Ларсен һамгантаяа, Даниин Премьер-Министрын секретарь г-н Х. Меллер гэгшэд байлсаа.

Советскэ талаһаа—Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, СССР-эй Министрнүүд И. Г. Кабанов, М. Д. Ковригина, Н. А. Михайлов, ТАСС-эй Харюусалгата хүтэлбэрилэгшэ Н. Г. Пальгунов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Данида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Н. В. Славин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Скандинавска оронуудай Таһагые даагша М. Г. Грибанов, СССР-һээ Данида байдаг Посольствын советник А. С. Каплин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Протоколой начальник Е. А. Тарабрин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Н. П. Цыгичко, СССР-эй МИД-эй Протокольно таһагые даагшын уялгые дүүргэгшэ Л. Ф. Теплов завтрак дээрэ байлсаа.

Завтрак хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Дээдэ тушаалта господин К. Е. ВОРОШИЛОВТА СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэдэ

МОСКВА

Финляндиин Республикын Президентын тушаалһаа гараһантаймни дашарамдуулан, хани барисаатай байһанаа үнэн зүрхэнһөө мэдүүлһэндэтнай, һайн һайхание хүсэһэндэтнай ехээр баярланаб. Үнэн зүрхэнһөө мэдүүлһэн Танай үгэнүүдэй түлөө господин, Түрүүлэгшэ, Танда үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб. Манай оронуудые ба арадуудые хани барисаатай болгохын тулада зорюулһан минии ажал-ябуулгада Танай үгэһэн сэгнэлтэ намайе баясуулна.

Бэе бэедээ этигэлсэхэ, харилсаа холбоо ба хани барисаатай байха ябадал Финлянди Советскэ Союз хоёрой хоорондо саашадаашье үлэхэ байха гэжэ, господин Түрүүлэгшэ, би Тандал адли батаар найдажа байнаб.

Советскэ Союзай арадуудай аша туһада Танай үнэтэ ажал-ябуулгадаа бүри ехэ амжалта туйлахыетнай, мүн зол жаргалтай байхыетнай, господин Түрүүлэгшэ, бүхы зүрхэнһөө хүсэхыемни зүбшөөгыт.

Таниие ехээр хүндэлэгшэ

ПААСИКИВИ.

1956 оной мартын 2.

Дээдэ тушаалта господин К. Е. ВОРОШИЛОВТА СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэдэ

МОСКВА

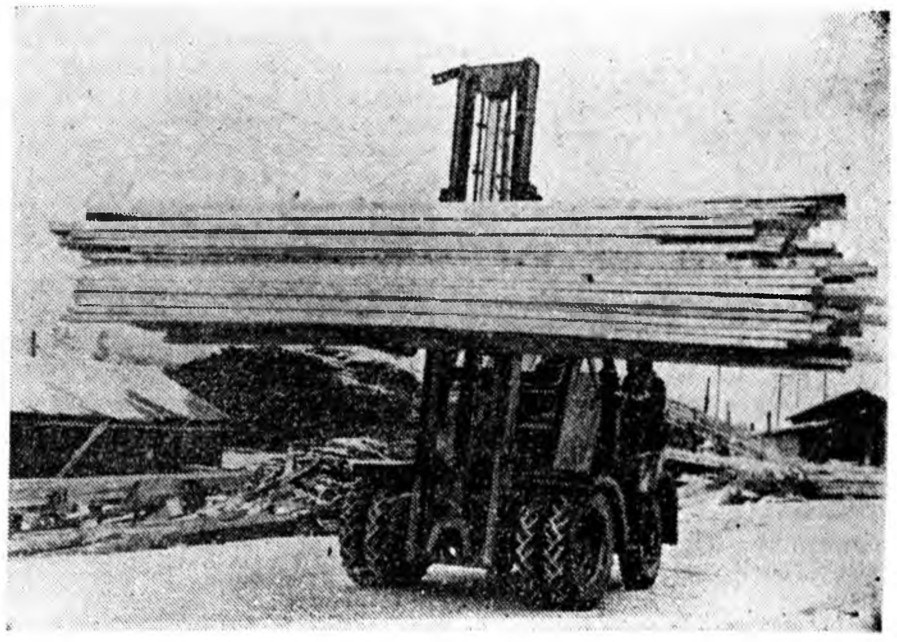
Финляндиин Республикын Президентын тушаалда ороһонтоймни дашарамдуулан Танай үнэн зүрхэнһөө амаршалһандатнай, һайн һайхание хүсэһэндэтнай минии үнэн зүрхэнэй баясхалан тогтоон абахыетнай, господин түрүүлэгшэ, Таниие гуйнаб.

Хани барисаа ба харилсаа холбоо, бэе бэедээ этигэлсэхэ ябадал байгуулха политика хоёр тээһээ ябуулһанай ашаар Финлянди Советскэ Союз хоёрой хоорондо тогтоогдоһон хани барисаанай эбтэй һайн харилсаан манай арадуудай аша туһада, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ хойшодоошье үлэхэ байха гэжэ минии батаар найдажа байһанаа мэдүүлхыемни, господин; Түрүүлэгшэ зүбшөөгыт.

Энээнтэй дашарамдуулан, Танда, Советскэ Союзай арадуудай һалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлахыетнай, господин Түрүүлэгшэ, Танда хүсэһүүб.

УРХО КЕККОНЕН, Финляндиин Республикын Президент.

1956 оной мартын 2.

СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд соо ажал ехэтэй хүдэлмэриие улам саашань механизацилхаар хараалагдаһан байна. Улан-Удын модоной заводто тёсо зөөхэдөө урдань 6 хүн, 2 морин хүдэлмэрилдэг байгаа һаа, мүнөө энэ хүдэлмэриие нэгэ автогрузчик бүтээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автогрузчик тёсо зөөжэ ябана. **А. Мантаевай фото.**

Манай оройой ажалшад XX съездын шиидхэбэринүүдтэ эршэтэ ажалаараа харюусана

Трактор бүтээгшэдэй үгэ

МИНСК, мартын 2. (ТАСС). Үсэгэлдэр Минскэ тракторна заводой олон мянган хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, мастернууд КПСС-эй XX съездын хаагдаһанда зорюулагдаһан митингдэ суглараба.

Тэдэнэр митинг дээрэ үгэ хэлэһэн КПСС-эй XX съездын делегадуудай — Белорусска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр К. Т. Мазуровай, заводой директор нүхэр Л. М. Тарасовай үгэнүүдые тон анхаралтайгаар шагнаба. Һүүлээрнь рамно-прессовэ цехын слесарьнүүдэй бригадир нүхэр В. Е. Мицерскидэ үгэ үгтэбэ.

—Советскэ хүнүүд тухай тон ехэ анхарал хандуулдагайнь түлөө Коммунистическэ партидаа бидэнэр хүдэлмэришэд аргагүй ехэ дуратай ба баясхалантай байнабди,—гэжэ тэрэ хэлэнэ. — Съездын шиидхэбэринүүд —коммунизм байгуулгын дайшалхы программа мүн. Партиин шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай бригада бүри һайнаар ажаллаха уялга абана.

Автоматна цехын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Л. С. Лобачева трибунада гараад, иигэжэ хэлэбэ:

— КПСС-эй XX съездын сэсэн мэргэн шиидхэбэринүүд бүхы советскэ арадай хүсэл эрмэлзэлые харуулна. Зургаадахи табанжэл соо манай ороной урда тон ехэ зорилгонууд табигдаа. Советскэ арадай ажана байдал жэлһээ жэлдэ һайжарна, ажабайдалнай һайн һайхан болоно. Советскэ хүн тушаа партиингаа анхарал оролдолгодо харюу болгон, үдэр бүриингөө нормые 150—180 процент дүүргэхэ гэһэн уялга абанаб.

Трактор бүтээгшэд баталан абаһан резолюци соогоо партиин съездын шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар һайшааба. Заводой коллектив зургаадахи табанжэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсохо зуураа, Майн 1 болотор даалгабариһаа гадуур «Беларусь» гэжэ 100 трактор, 300 мянган түхэригэй запасной частьнуудые гаргаха, апрель соо «ТДТ—40» маркын тракторнуудые гаргажа эхилхэ гэһэн уялга абаба.

Сэмбын фабрикынхид эдэ үдэрнүүдтэ

Сэмбын фабрика КПСС-эй XX съездые ажалай эрхим амжалтаар угтаа. Фабрика 1955 оной дүрбэдэхи квартал соо Бүхэсоюзна мүрысөөндэ 2-дохи һуури эзэлжэ, бүд нэхэгшэдэй профсоюзай президиумһээ баярай телеграмма, 45 мянган түхэригэй шан абаһан юм.

Һаяхан сэмбын фабрикада КПСС-эй XX съездын хаагдаһанда зорюулагдаһан митинг болоо.

— Съездын материалнуудые газетэнүүдһээ уншажа, ехээр баярлабабди. Мүнөө манай фабрика үдэр бүри 4800 метр сэмбэ гүрэндөө үгэхөөр аргатай болоо. 1956 оной түрүүшын квартал соо бидэнэр мүрысөөндэ 1-дэхи һуури эзэлхын түлөө оролдохо ёһотойбди,—гэжэ фабрикын директор нүхэр Альцман митинг дээрэ хэлэбэ.

Аппаратна—зээрэлгын цехын начальник нүхэр Завгородняя үгэ абажа:—КПСС-эй XX съездын боложо байһан түүхэтэ үдэрнүүдтэ манай хүдэлмэришэд абаһан уялтануудаа үлүүлэн дүүргээ һэн. Личанхо, Кузнецова, Бимаева гэгшэдэй бригаданууд бусадһаа һайнаар хүдэлмэрилөө. Личанхо Данилина хоёр КПСС-эй XX съездын нээгдэһэн үдэр ажалай вахтада жагсаад, халаанайнгаа даалгабарие 125 процент дүүргэһэн байгаа. Энэ амжалтые бусадай туйлалта болгохые оролдохо ёһотойбди,—гэжэ хэлээ.

— Манай советскэ арад гайхамшагта үдэрнүүдые ажалай бэлэгтэйгээр угтадаг заншалтай болонхой. Партиин XX съезд бидэниие ехээр баясуулба. Зургаадахи табанжэлдэ бүри һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабарие 117 процентһээ бага бэшээр дүүргэхэб, — гэжэ утаһа ээрэгшэ Ф. Кузнецова хэлэнэ.

Утаһа ээрэгшэ Личанхо халаанайнгаа даалгабарие 125 процент дүүргэхэ уялга абаа. Бусад үгэ хэлэгшэд: бүд нэхэлгын цехын начальник В. П. Шиганов, бүд нэхэгшэ Гордеева, ворсовщик Матуров, ахалагша механик Билетников гэгшэд зургаадахи табанжэлдэ бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэбди гэжэ сугларагшадые найдуулан, шэнэ уялгануудые абаба. **Г. Старикова.**

Барилгада хэрэглэгдэдэг блогуудые бүтээхэнь

Барилгын материалнуудые үйлэдбэрилдэг Еловско комбинадай (Иволга) коллектив съездын материалнуудые анхаралтайгаар шудалха зуураа, үйлэдбэридөө байһан шэнэ шэнэ арга боломжонуудые элирүүлнэ.

Комбинадайхид февралиин 14 болотор хоёр һарынгаа даалгабари дүүргэжэ, съездые угтаһан юм. Эдэнэр энэ жэлэй түрүүшын хоёр һара соо үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, извёстко, шулуу болон барилгын бусад материалнуудые нилээд ехээр бэлэдхээ.

Ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхын түлөө комбинадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгарагшад үдэр бүри олошорно. Комбинадай эрхим шофёр Павел Хмелев модо шэрэлгэ дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ 2—2,5 нормо дүүргэнэ. Рамщик нүхэр Фролов, извёстко галдалгаар мастер болоһон нүхэр Перелыгин болон бусад мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Предприятиин хүдэлмэрилэгшэд барилгада хэрэглэгдэхэ томо блогуудые бүтээн гаргахаар мүнөө бэлэдхэжэ байна. Эдэнэр республикын барилгын организацинуудта энэ жэлдэ миллионһоо үсөөн бэшэ блогуудые үгэхэ юм. Съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон комбинадай хүдэлмэришэд Советскэ Конституциин үдэр — декабриин 5 болотор жэлэйнгээ даалгабарие дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, модо бэлэдхэлэй участок, цех бүхэндэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

И. Петров.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозой эдэбхитэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ

Манай колхоз олон һалбаритай ажахытай юм. Нийтымнай адуу малай тоо мүнөө жэлдэ 15 мянган шахуу болоо. Тэдэмнай түрэлөөрөө ба үүлтэрээрээ илгархадаа 8 томо фермэнүүд болодог юм. Мүн таряан ажалай, огородно, барилгын, тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд бии.

Эдэ фермэ, бригаданууд тусгаар бэеэ дааһан үйлэдбэриин ажахынууд боложо, колхозой правлениин хүтэлбэреэр нийтынгээ ажахые хүгжөөхэ тушаа угаа ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тиимэһээ эдэ бригадануудые өөрынгөө ажалые һайн мэдэхэ, оролдосотой, хүн зоной дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулжа шадаха хүнүүд хүтэлбэрилхэ ёһотой гээшэ.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдэй гаргагдахада, манай партийна организациин бюро бригада, фермэнүүдэй хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэжэ, тэдэнэй һайншье, муушье талыень элирүүлһэн байна. Нэгэ адли эрхэ байдалда хүдэлмэрилжэ байһан бригада, фермэнүүд ондо ондоо үрэ дүн харуулһан байха юм. Жэшээнь, Б .Гармаевай даажа байһан племенной фермэ гээгдэлһээ түргэн гаража, һү һаалгые нэгэ жэлэй турша соо 3 дахин дээшэлүүлһэн байна. Иимэ амжалта ямар аргаар туйлагдааб гэхэдэ, тус фермынхид ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, урдаа табигдаһан зорилгоёо бэелүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр ажаллана.

Тиихэдэ, А. Будаевай даажа байһан һүнэй-товарна фермэ энэ үедэ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар биратай юумэ хээгүй. Эндэ ажалай эмхидхэл муу, һаалишад, малшад, мүн өөрөө нүхэр Будаев харюусалгагүйгөөр хүдэлмэрилһэн байна.

Энээн дээрэһээ харахада, бригада болон фермын амжалтанууд ехэнхидээ тэндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй ажал-ябуулгаһаа дулдыдаха байна. Тиимэһээ колхозой үйлэдбэриин участогуудые хүтэлбэрилдэг кадрнуудта онсо анхарал хандуулха, тэдэнэй дунда саг үргэлжэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ шухала болоно.

Теэд энээнһээ урда манай партийна организациин бюро энэ асуудалда анхаралаа хандуулдаггүй байжа, ехэ алдуу хэдэг байгаа. Энээн дээрэһээ манай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда өөрынгөө ажалые һайнаар мэдэхэгүй, хүдэлмэридөө харюусалгагүй, правлениин даалгабариие хангалтагүйгөөр дүүргэдэг, зоной дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие һайнаар ябуулжа шадахагүй олон хүнүүд бии байгаа.

Энэ алдуугаа ойлгожо, манай партбюро мүнөө колхозой эдэбхитэдэй мэргэжэлээ ба политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь туһалдаг болоо.

Энээн тухайда тодорхойлон хэлэхэдэ иимэ байна. Һарадаа нэгэ дахин колхозой эдэбхитэдэй суглаан үнгэргэгдэдэг болоо. Тэрэ суглаанда бригадирнууд, звеньеводууд, фермэ, гүүртэ ба отарануудые даагшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, тоо бүридхэлэй хүдэлмэришэд булта хабаадалсадаг байна.

Эдэбхитэдэй суглаан дээрэ 3—4 гол асуудал зүбшэн хэлсэгдэдэг. Ехэнхидээ хүдөө ажахын болон политическэ темэнүүдээр хөөрэлдэдэг байнабди.

Энэ хадаа түрүүшүүлэй дүй дүршэлые согсолходо, хэрэглэгдээгүй байһан арга боломжонуудые элирүүлхэдэ туһална. Тэдэ лекцинүүдэй заримыень колхозой түрүүлэгшэ, зоотехник нүхэр Р. З. Санжиев хэһэн байха юм.

Энээнһээ гадна бригадирнуудта, фермые даагшанарта зоной урда али нэгэ темээр элидхэл гү, али хөөрэлдөө үнгэргэхыень даалгабари үгэдэг байнабди. Жэшээнь, № 1 ОТФ-е даагша, коммунист Г. Бадмаев партийна суглаан дээрэ «Манай ОТФ нooһo ехээр хайшалхын түлөө хайшан гэжэ тэмсэнэб» гэһэн темээр элидхэл хэһэн байна. Нүхэр Бадмаев энэ элидхэлдэ бэлэдхэхэдээ, түрүү хонишодой, өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолхоһоо гадна, олон литература уншаһан, элдэб асуудалнуудаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ заабари абаһан байна. Иимэрхүү элидхэлнүүдые колхозой түрүүлэгшые малажалай талаар орлогшо Ц. Раднаев, ахалагша һаалишан Н. Гатапова ба бусад хэһэн байна.

Мүнөө партбюро бригадирнуудай, фермые даагшанарай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй тоосоое саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэдэг болоо. Тиигэжэ тэдэнэй хүдэлмэридэ хиналта хэгдэнэ, бодото туһаламжа үзүүлэгдэнэ.

Гэбэшье, энэ талаар манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл олон бии. Партиин XX съездын зааһанай ёһоор саашадаа энэ хүдэлмэреэ бүри һайжаруулха гээшэ манай партийна организациин шухала зорилгонь болоно.

А. Раднаев, Баргажанай аймагай Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь.

Бурят-Монголой композиторнуудай I съездэ хабаадалсаһан делегадууд.

Зураг дээрэ: (зуун гарһаа) СССР-эй ССК-гэй түлөөлэгшэ музыковед Ю.С. Корев, композитор Бау Ямпилов, СССР-эй ССК-гэй түлөөлэгшэ композитор С. А. Кондратьев, композитор Д. Д. Аюшеев, СССР-эй ССК-гэй түлөөлэгшэ композитор П. М. Берлинский, СССР-эй Арадай артист Г. Ц. Цыдынжапов, композитор С. Н. Ряузов, композитор Ж. А Батуев.

Б. Бельсниин фото.

Бурят-Монголой композиторнуудай нэгэдэхи съезд

Байгша оной февралиин 27-һоо мартын 1 хүрэтэр Бурят-Монголой композиторнуудай нэгэдэхи съезд болобо.

БМАССР-эй ССК-гэй түрүүлэгшэ Аюшеев тоосоото элидхэл хээ.

Бурят-Монголой композиторнууд тоосоото үе соогоо зарим тэды амжалта туйлаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэхэ зуураа, ажал хүдэлмэридөө бага бэшэ дутагдалнуудтай байнабди гэбэ.

Февралиин 28-най ба 29-нэй үдэрнүүдтэ Бурят-Монголой композиторнуудай бэшэһэн хоровой, камерна болон симфоническа музыкальна зохёолнуудай концерт болоо. Мүн шэнэ оперо ба баледүүдэй хүгжэмһөө отрывогууд гүйсэдхэгдөө.

Бурядай композиторнууд түрэл арадтаа ойлгосотой хүгжэм, дуу бэшэнэгүй гэһэн шүүмжэлэл ороо.

Манай композиторнууд баледэй болон оперын репетицидэ саг үргэлжэ ябаха, театрын коллективтэй нягта холбоо барисатайгаар зохёохы ажалаа ябуулха ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэд дурадхаба.

Хүгжэмтэ зохёолнуудые арадай дунда нэбтэрүүлхэ ябадалда бии байһан дутагдалнуудые элирүүлгэдэ олон нүхэд хэлэһэн үгэеэ зорюулаа. Шэнэ хүгжэмтэ зохёолнуудые, дуунуудые манай хүгжэмшэд, дуушад болон артистнууд ойлгосогүйгөөр, үгыень тодо бэшээр гүйсэдхэнэ, бурят хүгжэм ба дуун радиогоор тон багаар дамжуулагдана, гэжэ тэдэ шүүмжэлээ.

— Бурят-Монголой композиторнууд тоосоото үе соогоо зарим тэды амжалта туйлаа, тэдэнэй хүгжэмтэ зохёолнуудынь түрэл арадайнгаа уг дамжажа ерэһэн хүгжэмтэ баялигай хүрьһэнһөө, заншалта байдалһаа таһараа гэжэ хэлэхээр бэшэ, бурядай композиторнуудай зохёолнууд соо бурят арадай һанал, хүсэлые гаргаһан зүйлнүүд яһала бии байна,—гэжэ БМАССР-эй Арадай артист, композитор П. М. Берлинский хэлэбэ.—Гэбэшье, бурят-монголой композиторнууд бэшэжэ дүүргэһэн зохёолнуудаа дахин дахин заһажа, мүлидэггүй, тиимэ ёһо заншалые огтолон мэдэдэггүй байна. Теэд ородойшье, Баруун Европыншье элитэ ехэ композиторнууд бэшэжэ дүүргэһэн зохёолнуудаа хэдэ дахин заһадаг ба мүлидэг байһаниинь мэдээжэ. Мүн полифоническа, олон аялга, янтай, хүгжэм бэшэхэ талаар биратай юумэ хэгдээгүй байна. Һүүлэй үедэ бурядай композиторнууд симфоническа хүгжэмтэ зохёол бэшэхэ талаар бага бэшэ амжалта туйлаа.

—Бурят-монгол арадай искусствын хүгжэхэ үедэ композиторнууд болон хүгжэмшэд түрэл арадайнгаа дуу, хүгжэмые суглуулжа, найруулха талаар ехэ һайшаалта ажал хүдэлмэри хэдэг байгаа. Теэд мүнөө манай композиторнууд хүдөө гаража, дуу хүгжэм суглуулнагүй, энэ хүдэлмэри мартагданхай,—гэжэ КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Ц. Дондуков шүүмжэлбэ — Түрэл арадайнгаа хүгжэмтэ баялиг суглуулжа, тэдээндэ ойлгосотой дуу хүгжэм бэшэлгэ манай композиторнуудай нангин уялга мүн.

—Бурят-Монголой композиторнуудай Москва ошожо, элдэб шухала зохёохы асуудал шиидхэдэгыень бидэ буруушаанагүйбди. Энэ яһала таарамжатай заншал гээшэ. Гэбэшье, элдэб зохёохы асуудал шиидхэхэ талаар бурядай композиторнууд байра дээрээ, Улан-Удэдээ яһала һайн арга боломжотой байна. Саашадаа зохёохы орёо асуудалнуудайнгаа диилэнхы хубииень байра дээрээ, Улан-Удэдээ, шиидхэхэ, городойн гоо искусствын ажал-ябуулагшадые, хүгжэмшэдые элсүүлжэ, тиимэ зохёохы коллектив байгуулха тон шухала,—гэжэ СССР-эй Советскэ композиторнуудай Союзай секретарь нүхэр Ю. С. Корев хэлэбэ.—Гадна, Бурят-Монголой композиторнууд арадай аялга аянгые хэрэглэхэдээ, бурят хүгжэмэй байгаалитай зохилдуулан, шэмэглэн найруулжа шаданагүй. Тиимэһээ арадай аялга аянгануудые зохёохы ёһоор хэрэглэхэ, һайжаруулха, хүгжөөхэ ябадалые улам һайжаруулха хэрэгтэй.

—Бурят-Монголой композиторнууд оперын ба баледэй хүгжэмые бэшэхэ арга шадабари олонхой,—гэжэ СССР-эй ССК-гэй түлөөлэгшэ нүхэр Кондратьев хэлэнэ. — Теэд оперо, балет бэшэхэ гээшэ тиимэ хилбар хэрэг бэшэ, тэрэ абаһаар бэшэгдэшэдэггүй юм. Тиимэһээ түрүүшын үедэ нэгэ хэдэн оперо ба баледые хамтаржа, суг бэшэбэл, амжалта туйлахань лабтай гэжэ һанагдана. Ушар иимэһээ Бурят-Монголой композиторнуудай дунда дайралдадаг, хамтаржа, суг бэшэхэһээ арсаха ябадалые ехэшье һайшаахаар бэшэ байна.

Һүүлээрнь съезд БМАССР-эй ССК-гэй хүтэлбэрилхы органиие һунгаба. БМАССР-эй ССК-гэй түрүүлэгшээр нүхэр Д. Аюшеев. харюусалгата секретаряар нүхэр Б. Ямпилов һунгагдаба. Мүн СССР-эй ССК-гэй хоёрдохи съездэ ошохоор хоёр делегат һунгагдаа.

Шухала хэрэгые тооногүй

Ажахын үнгэрһэн жэлдэ Заиграйн аймагай Дээдэ-Илькын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз малажалай талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байгаа. Мүн энэ жэлдэ малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байна. Энэ колхозой правлени болон партийна организаци үбэлжэлгые гарзагүйгөөр үнгэргэхэ, малшадтаа байрын һайн гэрнүүдые түхеэрхэ ба тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг.

Мүнөө энэ колхозой малажалай гүүртэ болон отаранuудта улаан булангууд бии. Тэндэ политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Малшад сүлөөтэй сагтаа лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые хододоо шагнана. Гадна, харуулан ойлгуулха агитаци малай фермэнүүд дээрэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүн «дайшалхы хуудаһанууд» хододоо гаргагдажа, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд толилогдодог.

Гэбэшье, аймагай олохон колхозуудта партийно-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Илангаяа Курбын МТС-эй харьяата колхозуудай партийна организацинуудые абаад үзэхэдэ, малшадай дунда политическэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Жэшээнь, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишадай дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри оройдоош ябуулагданагүй. Эндэ улаан булангай эмхидхэгдэһэн байбашье, юумэ хэгдэнэгүй. Малшад газетэ, журналнуудые абанагүй. Тиимэһээ малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Эндэ буруу, харагууд үбһэ тэжээлээр дутамаг, харууһа муутай байһан дээрэһээ ехээр туража байнхай.

Мүн иимэрхүү байдал «Улаан Эрхирик», XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта үзэгдэнэ. Тэндэ улаан булангууд бииишье һаа, түлигдэдэггүй.

Эдэ дутагдалнуудай ушар шалтагааниинь юуб гэхэдэ, колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинууд малшадтаа зохид һайн байра байдал түхеэрхэ, тэдэнэй дунда политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха хэрэгтэ анхаралаа багаар табина. КПСС-эй Заиграйн айкомой Курбын МТС-эй зоноДохи инструкторска группа КПСС-эй XX съездын зааһанай ёһоор политическэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха зэргэтэй.

Н. Васильев.

Саарһан дээрэ үлэһэн шиидхэбэри

Нёдондо жэлэй декабрь һарын эсэстэ Улан-Удын мелькомбинадай партийна бюро коллективэй дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдажа байһан тушаа асуудалые хаража үзөөд, энэ хүдэлмэриие һайжаруулгада зорюулагдаһан дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа һэн.

Одоошье манай хүдэлмэриие парторганизаци хүтэлбэрилдэг болохонь даа, гэжэ эндэхи агитаторнууд хэлсэдэг болоо бэлэй.

Теэд партбюрогой шиидхэбэри бэелүүлэгдэнгүй байшоо. Бюрогой болоһоной һүүлээр энэ хүдэлмэри мартагдашоо, тэрэниие хэншье хүтэлбэрилнэгүй. Партийна бюро нийтэ-политическэ хүдэлмэриин түсэбгүй. Тиимэһээ агитаторнууд ямар асуудалаар, юун тухай хөөрэлдөө хэхэеэ мэдэжэ ядадаг. Партбюрогой секретарь нүхэр Сухарев энэ хэрэгһээ холодошоо. Комбинадай ханын газетэ үнинэй гаргагданагүй.

Нийтэ-политическэ хүдэлмэриин муугаар табигдаһан дээрэһээ ажал хүдэлмэри урагшагүйгөөр ябана.

Н. Святогор.

Малшадай культурна ба ажаһуудалай эрилтые хангаха

(Яруунын мяха-һүнэй совхозой ба тэндэхи зарим колхозуудай малшадай культурна эрилтэнүүд хангагданагүй. Культбазанууд эмхидхэгдэнэгүй)

Мяха-һүнэй совхоз хадаа Яруунын аймаг дотор малаар олон, томо ажахы юм. Совхозой гурбан фермэнүүд дээрэ хэдэн зуугаад малшад ажаллажа байдаг. Тэдэнэр хадаа мүнөө жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха, хонин бүриһөө 3 килограмм нooһo хайшалха гэһэн социалистическэ уялга абаад, тэрэнээ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа байна. Ажахын жэлэй үнгэрэгшэ таба һара соо энэ совхоздо үнеэн бүриһөө 360 литр һүн һаагдаа, 716 тугал абтанхай.

Үбэлэй янгинама хүйтэн боложо, тэрэ мүртөө саһан ехээр орожо, малшадай хүдэлмэриие нилээд бэрхэшээлтэй болгоһониинь хэндэшье мэдээжэ бээзэ. Тиимэһээнь малшадта ажаллахаданшье, амархаданшье зохистой бүхы арга боломжонуудые дүүрэнээр байгуулга тон шухала байгаа бшуу. Зүгөөр, совхозой малшадта таарамжатай культурно-ажаһуудалай бүхы юумэ хэгдэнхэй гэхын аргагүй. Жэшээ болгон 2-дохи фермые абаад үзэе. Эндэхи малшад хаа яа болоод лэ һарадаа 1—2 кино харадаг байна. Тэрэмнай ямар кинокартинанууд бэ? Хуушараһан, хүнүүдэй хэды дахин урда тээнь харажархиһан картинанууд байха юм. Аймцентрын «Радуга» кинотеатрта табигдадаг шэнэ кинофильмнүүдые эндэ асардаггүй. Мүнөө бүхы манай орон дотор хүдөө ажахын фильмнүүдэй Бүхэсоюзна фестиваль эхилэнхэй. Зүгөөр, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, тэрэшэлэн научно-популярна, документальна фильмнүүд харуулагданагүй.

— Уранһайханай самодеятельностиин концерт табидаг, һонирхолтой лекци болон элидхэлнүүдые манда уншадаг заншалгүйгшэл даа, —гэжэ тус фермын һаалишад хөөрэдэг. Үнэхөөрөөшье эндэ тиимэ. Энээн тухай совхозой партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинууд һанаалаа багаар табидаг байна.

Зүгөөр, совхозой малшадай дунда нийтэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайнаар ябуулха бүхы арга боломжонууд бии. Энэ хүдэлмэри эрхилхэ тусхай хүнүүд бии. Парторганизациин секретарь Н. Бурдуковский, месткомой түрүүлэгшэ Л. Минеев гэгшэд энэ хүдэлмэриие толгойлхо зонууд юм. Тиихэдэ комсомольско организациин секретарь Т. Костина библиотекариин уялгые дүүргэдэг. Комсомольско хүдэлмэридөө ехээр дарагданхайб гээд, тэрэ хадаа ехэнхи сагтаа библиотекэдээшье байдаггүй юм. Эдэ хүтэлбэрилхы гурбан нүхэд малшадай культурна эрилтые гүйсэд хангаха, энэ хүдэлмэриие тэдэнэй зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулжа, амжалтыень бүри арьбидхаха гэжэ ехээр оролдодоггүй байна.

Энээн тухай иимэ жэшээ харуулая. Комсомольско организациин секретарь Т. Костина 2-дохи фермэ дээрэ комсомольско суглаа үнгэргэхэеэ совхозой центрһээ зорюута ерэхэдээ, библиотекарь байһан хүн хадаа нүүдэл библиотекэ түхеэрээд, асарха аргатайшье, ёһотойшье аад, хооһон орожо ерэһэн байна. Бусадшье гүүртэнүүд дээгүүр ябахадаа энэ библиотекарь ном тараадаггүй, шэнэ газетэ ба журналнуудые малшадта уншажа үгэдэггүй. Харин энээниисэнь мэдэжэ байгаад, парторганизациин секретарь нүхэр Бурдуковский ямаршье хэмжээ абадаггүй.

Мүн малшадай дунда лекци ба элидхэлнүүдые уншалгада совхозой мэргэжэлтэд, Гундын дунда һургуулиин багшанаршье ёһоор хабаадуулагдадаггүй. Тэдэнэй дунда политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүдшье олон.

Мяха-һүнэй совхозһоо зүүлжээ хорёод километрын газарта Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз оршодог. Тус артелиин малай гүүртэнүүд ба отаранууд центрһээ 4—5 километрһээ эхилээд, 70—80 километрын газарта байдаг. Эндэхи холын гүүртын малшад киношье харадаггүй, радиошье шагнадаггүй, агитаторнуудайшье хөөрэлдөө шагнадаггүй байха юм. Тэдэндэ ха яа газетэ асардаг, тиихэдэ Гундын сельпо холын малшадые нүүдэл наймаагаар мууса хангана. Тэрээндэ хэрэгтэй шухала эд бараануудые саг соонь асарнагүй. Малшадта медицинскэ туһаламжа һулаар үзүүлэгдэнэ. Малшад ёһоор сагаадагдаагүй, тооһо тортог болошоһон бишыхан гэрнүүд соо олоороо байдаг. Харин тэдэнэй байдалые шалгаха гэжэ врачууд, медфельдшернүүд гүүртэнүүд дээгүүр ябадаггүй.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой центр дээрэ Исингын хүдөөгэй клуб бии. Зүгөөр тэрэнэй хэһэн хүдэлмэри бүришье харагдадаггүй. Колхозһоо саада тээ зэргэлээд шахуу Михайловска гэжэ газарта байһан гүүртэдэ улаан булан түхеэрэгдээгүй. Колхозой ойрын жэлнүүдтэ хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые харуулһан плакатанууд, диаграмманууд болон уряа лозунгнууд малшадай гэр байрада үсөөн байдаг, ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһануудшье» хаһа саг соогоо гаргагданагүй. Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй, тэрэнэй заримaниинь өөһэдынгөө бодото уялгые һайса мэдэдэггүй. Тиимэһээ тус колхозой һү һаалгаар аймаг соогоо гээгдэжэ ябана. Ажахын жэлэй табан һара соо эндэ үнеэн бүриһөө оройдоол 166,4 литр һүн һаагдаа. 300-һаа дээшэ литр миил лэ хоёр хүн һү һааһан байна. Нийтэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин аша үрыень ажалай амжалтаар сэгнэдэг гээшэ. Энээн дээрэһээ хараад үзэхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин партийна организаци (секретариинь нүхэр Цыренжапова) малшадай дунда энэ шухала хүдэлмэриие тон муугаар ябуулна гэжэ хэлэхээр болоно.

Мүн Яруунын колхозуудта культбазануудые тоодоггүй заншалтай. Сэхынь хэлэхэдэ, нёдондошье һайнаар, бүхэли жэлдээ хүдэлһэн нэгэшье культбаза байгаагүй. Мүнөөшье жэлдэ тэрэ хэбээрээ. «Коминтерн», «Улаан Туяа», Ворошиловай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта нёдондошье, мүнөөшье жэлдэ культбаза эмхидхэгдээгүй байһаар. Тиимэһээ тус колхозуудай малшадай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

Зүгөөр, Яруунын аймагта культбазануудые һайнаар түхеэрхэ дүүрэн аргатай. Эндэ экономическа хүгжэнги колхозуудшье олон. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай 11 колхозуудай 5-ниинь миллионһоо дээшэ олзо доход оруулһан байна. Имагтал колхозуудай правленинүүд ба парторганизацинууд энэ шухала хэрэгтэ һаналаа табинагүй гэхэдэ болохо. Жэшээнь, Карл Марксын нэрэмжэтэ миллионер колхозые абаад үзэе. Мүнөө болотор эндэ культбаза байгуулагдаагүй. Эндэ, ядахын сагта, 1—2 һайн культбаза гүүртэнүүд ба отаранuудта түхеэрхэ аргатай ха юм. Гэр байра бариха хүншье, хүсэншье, мүнгэн зөөришье, политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ эдэбхитэдшье бии.

КПСС-эй Яруунын айком ба аймсоведэй гүйсэдком малшадай дунда нийтэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулгада үшөөл багаар анхаралаа табина. Малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо энэ асуудал партиин айкомой бюрогой, аймсоведэй гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ бүришье хэлсэгдээгүй юм.

Малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үе—түл абалга эхилээ. Аймагай олонхи колхозууд малай тэжээлээр ехэ дутамаг, нёдондоной хидоошье орходоо ядуу байдалтай. Үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула малшадай дунда нийтэ-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала байна.

Н. Нилов.

Залуу үетэнииe хүмүүжүүлэгшэдэй жэлэй ой

Байгша оной мартын 3-на[й]
Бурят-Монголой ород драмы
рын байшан соо багшанар,
нэр, һурагшад болон
олоороо сугларaa. Тэдэнэ[р]
үдэшэ концерт, зүжэг хараха
олоороо театрта ерээ бэшэ,
удаан саг соо өөһэдынгөө бү
шадалые залуу советскэ ү
коммунистическээр хүмүү
хэрэгтэ зорюулһан хүнүүдые
дэлэн ёһолхоёо суглараһан
Баяр ёһололой суглаанай эх
Улан-Удын педучилищиин
тор М. А. Филипповтэ үгэ үг

— Залуу үетэниие һурган
жуулхэ хэрэгтэ эгсэ табин ж
ажаллаһан Александр Па
Чайванов, Екатерина Вас
Яцевилло, тэрэшэлэн 25 жэл
шада багшалһан Анна Ради
Богданова, Федор Сергеевич
лов, Евгения Никитична Пис
гэгшэдэй алдарта ойе мүнөө
яр баясхалантайгаар хүндэл
дэглэжэ байнабди, — гэжэ
Филиппов мэдүүлээ.

А. П. Чайванов, Е. В. Яц
гэгшэд хаанта засагай үедэ
лажа эхилһэн байна. Тэрэ үе
шалха гээшэ туйлай хүшэр
байһан юм. Тэрэ сагта һургуу
дай гэр уйтан харанхы
даг һэн. Эдэ багшанарай
имагтал советскэ засага
тоһонһоо хойшо хүндэтэй
байна. Эдэнэр парти, прав
вын анхарал оролдолгодо
болгон, залуу үетэниие хүмү
хэ хэрэгтэ бүхы эрдэм мэрг
хүсэ шадалаа зорюулаа.

— Эдэ багшанарай ажал ма
ветскэ үеын залуу багшанар
лотомо жэшээ болохо зэргэт
гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ нүх
липпов мэдүүлээ.

Педагогическа училищиин
нар БМАССР-эй габьяата
нар А. П. Чайванов, Е. В. Яц
гэгшэдые БМАССР-эй Верхо
ведэй Президиумэй Хүндэлэл
мотаар шагнаха, А. Р. Бог
Е. Г. Данилова гэгшэдтэ БМ
эй һургуулинуудай габьяата
гэһэн нэрэзэргэ олгохо туха
зай соносхогдон сасуу БМА
Верховно Соведэй Президиу
рүүлэгшэ Д. Ц. Цыремпилов
дурсагдаһан нүхэдтэ грамота
барюулаад, саашадаа үни уд
мэндэ, ашагтай туһатайгаар
лахыень хүсөө.

Алдарта багшанарые нийт
ганизацинуудай зүгһөө олон
түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо
пионернүүд амаршалаа.

Баярай суглаанай түгэсхэл
Чайванов, Е. В. Яцевилло
үгэ хэлэхэ зуураа, советскэ
нарта туйлай ехэ анхарал о
го гаргадагайнь түлөө парти
тельствода үнэн зүрхэнэй ба
хүргэбэ.

И. Б

Түнхэнэй суута электрогагнуурш[а]

Д. А. Буйский 1955 онһоо
Кыренэй МТС-тэ электро
шаар ажаллана. Тиихэ
нүхэр Буйский оролдосо
дэлмэришэ байһанаа ха
КПСС-эй XX съездын үедэ
трогагнуурша ажалай бэлэ
үдэрэйнгөө нормые 150—
цент хүрэтэр ходо дүүргэдэ

Нүхэр Буйский машин
частьнуудые һайн шана
гагнана. Иигэжэ электрогаг
Буйский хүдөө ажахын ма
дые заһабарилхадань механ
нуудта ехэ туһаламжа үзүү

Б. Б

Хоёр дабхар хамт байра

Түнхэнэй аймагай Кырен
эй коллектив барилгын ех
мэри хэжэ байна. Эндэ м
торнуудай байха хоёр даб
тын байра, клуб, машинно-т
мастерской баригдажа, аш
да оруулагдаа. Мүнөө МТС
дэ ветлечебница баригдажа

Механизаторнууд ажала
һуудалай һайн эрхэ байда
лоод, хүсэ шадалаа бүри
хан хүдэлмэрилжэ байна.

Н. О

Малшадай шэнэ

Һаяхан Хэжэнгын айма
нын сомоной «Коммунизм»
Бамбын гүүртэдэ малшада
хоёр байратай шэнэ гэр
Тиигэжэ эндэхи малшад м
рын һайн гэртэй болобо.
улаан булан бии.

Мүн тус гүүртын үхэрэй
дүүжэн харгы хэгдээ.

А. М

Февралиин 15 — Мартын 15

Барилгын модо, шулуу бэлдэхэ һара

Малай байранууд олоор баригдаха

...ветскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын материалые манай колхознигууд гүнзэгыртэйгээр шудалжа байнхай. ...рэл Коммунистическэ партиин съездын материалнуудаар зоһон Шанаагай колхознигууд ...ай шэнэ дэбжэлтэтэйгээр ...лажа захалаа. Манай колхозой ...н ажахын гол һалбаринь мал юм. Партиин XX съездын та... асари ехэ программые ажал дээрэ бэелүүлэлсэхын тула колхознигууд малажалаа улам ...хэ, ашаг шэмыень дээшэ... байнабди.

...у мал үсхэбэрилгэдэ эгээл ...алгатай үе—үбэлжэлгэ, шэ... абалга мүнөө түлэг дундаа. Манай колхозой ниитын мал ...жэлнүүдтэ оробол нилээд ...р үбэлжэжэ байна.

...юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, ...үүн манай колхоз нёдондо ... илангаяа хонидой байра... бултыень капитальнаар заһабарилһан ба шэнээр бариһан байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ 500 хониной, 40 гахайн байха, үүлтэртэ фермэ дээрэ 80 үнеэнэй байха байра шэнээр бариһан байнабди. Эдэмнай бултадаа типовой байранууд һэн.

Малаймнай тоо толгой жэлһээ жэлдэ олошорно. Мүнөө бии байһан типовой байранууднай үшөөл үсөөн гээшэ. Тиимэ дээрэһээ малай, илангаяа хонидой байрануудые жэл бүри бариха болоод байнабди. Мүнөө жэлдэ 500—500 толгой хонидой хоёр типовой байра барихабди. Гадна, үүлтэртэ фермэ дээрэ бани, малшадай хоёр гэр баригдаха юм.

Хараалагдаһан эдэ барилгануудта 1200 кубометр модон орохо байна. Мүнөө колхозой барилгын бригада ойдо модо бэлдэжэ, барилгын хэгдэхэ газарта зөөжэ байнхай. Республика дотор соносхогдоһон һарын эхилхэдэ барилгын бригада да үшөө 7 колхознигуудые нэмэжэ табяабди. Мүнөө курумканайхидай уряада харюу болгон, барилгын хүдэлмэридэ бүри ехэ хүсэ табихабди.

Барилгын модо бэлдэхэ, зөөхэ хэрэгтэмнай Селендумын МТС ехэхэн туһаламжа хүргэнэ. Манай колхоздо тус МТС-эй 9 механизатор модо бэлдэлсэнэ, зөөлсэнэ. Мүнөө үедэ 500 гаран кубометр модон барилгын хэгдэхэ газарта зөөгдөө.

Зарим барилгануудаа хабарай тарилгын эхилхэһээ урид барижа дүүргэхэбди. Жэшээнь, Сондогойто гэжэ нютагта хониной нэгэ байра мэнэ гэһээр баритдажа эхилхэнь. Мартын хахад болотор барилгануудта орохо модо бэлдэхэ, зөөхэ хүдэлмэреэ гол түлэб дүүргэхэ байнабди.

Д. Цыдыпов, Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Дутуугаа түргэн усадхаха

...байкальска аймагай колхо... нёдондо жэлдэ барилгын хү...и хэхын тула 403 мянган ...т мүнгэ удаан болзоройр ...ажа гурэнһөө абаһан юм. ...э малай олон байра баригдаһна. Хрущевой, Маленковой ...тэ, «Заветы Ильича» колх...та 100—100 тугалай байха ...й шэнэ байранууд баригдаа. ...олотовой нэрэмжэтэ, «Путь к ...изму» колхозуудта манай ...й механизаторнуудай хүсөөр ... шэнэ байранууд баригдажа ...

...ө барилгын хүдэлмэриие эр... ябуулхын тула МТС-эй ...та колхозуудта барилгын ма... ехээр бэлэдхэгдэнэ. Үнгэрэг...эй декабрь һараһаа хойшо ...й 35 механизатор, 11 гу... трактор барилгын модо бэ...гэ дээрэ хүдэлмэрилнэ. Жэшээнь, «Заветы Ильича» колхоздо 2 гусеничнэ трактор, 5 механизатор хүдэлмэрилжэ байнхай. Тэдэнэй хүсөөр 770 кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэжэ зөөгдөө. Хрущевэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг 6 механизатор 584 кубометр модо бэлэдхээ. Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхид 1050 кубометр модо бэлэдхэжэ зөөһэн байна.

Манай МТС-эй механизаторнуудтай хамта харьяата колхозууднай 7543 кубометр модо отолоо. Тэрэнэй 3184 кубометрынь зөөгдөө.

Барилгын модо бэлэдхэлгэ дээрэ һайнаар хүдэлмэрилдэг түрүү механизаторнууд манай МТС-тэ олон. Жэшээнь, Хрущевой нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудта механизаторнууд Г. Астраханцев, М. Налетов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг барилгын модо бэлэдхэдэг бригаданууд илангаяа һайнаар ажаллана.

Зарим тэды ажалай амжалтануудай хажуугаар, барилгын модо бэлэдхэлгэ дээрэ дутагдалнууд олон. Юуб гэхэдэ, тракторнуудтаа техническэ харууһалга муугаар хэдэг трактористнуудай гэмээр модо зөөхэ хүдэлмэри зарим газарта һаатадаг байна. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг тракторист В. Л. Галенецкий трактораа ходо эбдээд, миин байдаг юм.

Бии байһан дутагдалнуудаа дары усадхажа, барилгын модо бэлэдхэхэ ба зөөхэ һара соо барилгын материал ехээр бэлдэжэ абаха ёһотойбди.

Л. Мордовской, Итанцын МТС-эй парторганизациин секретарь.

Хүршэнэрһөө жэшээ абахаа яанаб?

...үдэрнүүдтэ Зэдэ голой хоёр ...аар ургажа байдаг үдхэн ой ... хаанашье ябахада һүхэ хю... ханхинаха абяан, трактор ...ын хүнхинөөн үглөөгүүр эртэ...шэ оройболотор замханагүй. ... хэдэхэн жэл соо ниитынгээ ... типовой һайн байрануудаар ... хангаха гэжэ шиидэһэн За...й аймагай колхозууд мүнөө ...ын модо бэлдэжэ, зөөжэ, ...абдатагүй ажаллажа байнхай. ... колхозууд, жэшээлхэдэ, ...ай зам» колхоз мянга хо...н кубометр модо бэлдэжэ ... малай байрануудые бари...алаа. Энэ колхозойхид мү...өһөө гадуур модо отолжо ...

... хүршэ колхозуудайнгаа мо...уу ехээр бэлдэжэ байхада ...ловай нэрэмжэтэ колхозой...аралгүй һуужа байдагынь ...ай. Энэ колхоз магад типо...ьрануудаар олон, мүнөө жэл...ига багаар хэхэ байгаа ...э, тиимэшье бэшэ. Колхоз ...жэлдэ 100 үнеэнэй, 500 хо...айха нэжээд типовой байра, ...ын багтаамжатай силоснэ ...башни, малшадай һууха 4 гэр, бани, культбаза бариха, нёдондо дүүргэгдэнгүй орхигдошоһон үнеэдэй нэгэ байра барижа дүүргэхэ ёһотой юм. Энээнэй тулада 1500 кубометрһээ бага бэшэ модон хэрэгтэй болохо байна. Теэд тэрэ модоной оройдоол 40-өөд процентнь гэхэ гү, али 600 гаран кубометр модон отологдоод, ой соо хэбтэнэ.

Мүнөө саһанай хайлаагүй байхада ой соо отологдоһон модые барилга хэхэ газарта зөөжэ абаха хэрэгтэй. Теэд энэ колхозойхид отолһон модоёо түргэнөөр зөөжэ абахын тула һанаагаа зобоногүй. Мүнөө 600-гаад кубометр модоной оройдоол 100-гаад кубометрынь барилга хэхэ газарта зөөгдөө нэрэтэй. Колхоздо магад мори унаа, ашаанай автомашина үгы гү? Тиимэ бэшэ. Эндэ мори унаашье, ашаанай автомашинануудшье бии. Гансал колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэридэ һанаагаа табингүй, үнэтэ сагаа үнгэргэжэ байна. Колхозой ашаанай хоёр автомашина эдэ үдэрнүүдтэ «олзо бэдэржэ», сельпогой, аймпотребсоюзай ашаа зөөжэ байдаг. Ой соо бэлдэгдэһэн модые мэнэ гэһээр зөөжэ абаагүй һаа, һаяар шаргын харгы үгы болохоёо байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, нэрлэн хэлэбэл, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Зундуев, партийна организациин секретарь нүхэр Будаев гэгшэд ой соо отологдоһон модо зөөхэ тушаа дары хэмжээ абаха ёһотой.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз эгээл иигэжэ, үбэлдөө модо бэлдэжэ абаагүй, отолһон модоёо зөөгөөгүй дээрэһээ 100 үнеэнэй байха нэгэ типовой байра, 400 тонныи багтаамжатай силоснэ түхеэрэлтэ барижа эхилһэн аад, дүүргэнгүй орхижорхёо һэн. Мүнөө жэлдэшье энэ колхозойхид нёдондонойнгоо алдууе тэрэл хэбээрнь дабтажа байна. Аймагай олонхи колхозууд малайнгаа байрануудые барижа захалаа. Теэд энэ колхоздо барилгын хүдэлмэри захалха гэжэ үшөө һанаашалаашьедүй. Колхоздо хүдэлмэриин хүсэн, хүнүүд дутана бэшэ. Мүнөө олонхи колхознигуудынь ажалда ябанагүй. Баян гол, Городок город гэхэ мэтээр наймаатай ошожо байдаг.

Энэ колхозойхид ядахадаа хүршэнэрһөө жэшээ абажа, барилгын модо бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэ ёһотой.

Д. Гончиков.

Республикын аймагуудта үрэһэ хаалгын ябаса тухай 1956 оной мартын 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороохото культурануудай үрэһэ хаалга	Хартаабхын үрэһэ хаалга
Иволгын	109,7	32,7
Кабанскын	106,1	59,7
Байкало-Кударын	105,3	63,9
Түнхэнэй	105,2	75,8
Прибайкальска	101,5	47,5
Кударын	99,1	80,9
Тарбагатайн	97,0	51,9
Кяхтын	89,5	28,7
Мухаршэбэрэй	88,9	47,0
Сэлэнгын	88,4	30,0
Зэдын	87,6	39,3
Бичурын	85,1	32,3
Ториин	79,3	59,7
Баргажанай	78,2	76,2
Заиграйн	73,7	26,3
Яруунын	73,0	54,6
Курумканай	72,6	63,0
Закаменай	70,4	42,1
Хориин	67,6	46,7
Ахын	60,0	6,7
Хэжэнгын	40,6	28,2
Баунтын	39,0	95,0
Хойто-Байгалай	28,8	63,2

Республикын аймагуудта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгэ тухай 1956 оной мартын 1-нэй мэдээн

Аймагууд	Наг шэбхэ гаргалга (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Үнэһэ суглуулга (центнерээр)	Шубуунай аргал суглуулга (центнерээр)	Саһа тогтоолго (гектараар)
Тарбагатайн	39,8	585	850	5421
Мухаршэбэрэй	23,2	1283	1451	13078
Бичурын	18,2	501	1492	3730
Прибайкальска	17,8	583	346	2738
Кабанскын	17,4	499	370	5936
Иволгын	17,4	254	471	972
Заиграйн	16,7	195	321	1600
Ториин	16,3	253	211	10
Түнхэнэй	15,2	395	570	1416
Б.-Кударын	15,1	390	380	4000
Кударын	15,0	159	223	1180
Кяхтын	14,0	49	106	—
Хэжэнгын	12,8	317	265	3625
Сэлэнгын	12,5	531	667	505
Зэдын	10,6	—	—	—
Баргажанай	8,1	141	55	3472
Хориин	6,7	83,7	170	2615
Курумканай	4,2	141	120	1397
Яруунын	3,9	155	122	510
Закаменай	3,7	80	71	—

Хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри дүтэлбэ. Гэбэшье, республикын колхозуудта тарилгада бэлэдхэл үшөөл удаанаар ябуулагдажа байна. Олохон аймагуудай колхозууд мүноо хүрэтэр ороохото культурануудайшье үрэһэ хүрэнгэ хаажа дүүргээгүй. Хориин, Заиграйн, Яруунын болон бусад зарим аймагуудта үрэһэнэй таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри илангаяа ехээр удаауруулагдана. Мүн Заиграйн, Бичурын, Зэдын, Хэжэнгын аймагуудай колхозууд хартаабхын үрэһэ хааха түсэбөө хахадлаашьедүй.

Зорилго юуб гэхэдэ, ороохото болон бусад культурануудайнгаа дутуу үрэһэ хүрэнгые бэдэржэ олохо, хааһан үрэһээ түргэноор сэбэрлэхэ зэргэтэй.

Мүн тэрэшэлэн үбэлэй һаранuудта полинууд дээрэ үнгэргэгдэхэ ёһотой агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд олонхи аймагуудта тон муугаар ябуулагдажа байна. Энэ жэлдэ баян ургаса ургуулхын тулада полинууд дээрээ нютагай үтэгжүүлгэнүүдые ехээр гаргахын, шииг нойто горьтойгоор тогтоохын түлөө, колхоз бүхэн оролдохо, тэрээндэнь МТС-үүд туһалха ёһотой.

Аймагуудай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

...Э АМЖАЛТА ТУЙЛАХЫН ТҮЛӨӨ

...гын МТС-эй хүдэлмэрилэг... машинно-тракторна паркаая ...илжа дүүргээд, мүнөө харь... колхозуудтаа ажаллажа бай...рхи механизаторнууд КПСС-... съездын шиидхэбэринүүдые ...рхэйһөө һайшааажа, ажалдаа ... амжалта туйлахын түлөө ...стойгоор хүдэлнэ гэжэ ...й Хэжэнгын айкомой, ажал... депутатуудай аймагай Сове...ан—«Хэжэнгын колхозник» ...зетэ бэшэнэ.

...эй хүдэлмэришэд болон ал...дай хабаадалгатай ми... болоһон тухай газетэ мэдээ... тинг дээрэ механизаторнууд ...лэдүүлээ:

...оциалистическэ экономико ... культурые шэнээр дэбжээ... тулада советскэ арадые най...йгаар ударидажа байһан ...рин политикые халуунаар ...нэбди. Бидэнэр туйлаһан ...лтаараа һанаагаа амархаа... Партиин съездын шиидхэ...э МТС-эй механизаторнууд ...й шэнэ амжалтаар харюу...

...эй механизаторнууд энэ ...жалай бүтээсэ 15 процен... дээшэлүүлхэ, тракторна хүдэл... өөрын үные 10 процентээр ...лгохо гэжэ саашань газетэ ...

...ЛГЫН МОДО БЭЛДЭХЭ, ШЭРЭХЭ ҺАРА

...хозуудта барилгын материал... бэлдэхэ, шэрэхэ һарын үн...жэ байһан тухай Кяхтын ... «Знамя Ленина» газетэ бэшэнэ. Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цикало хэжэ байһан хүдэлмэри тухайгаа газетэдэ бэшэнэ. Энэ жэлдэ барилга үргэнөөр ябуулхын тулада колхоздо 3 бригада байгуулагдаад, барилгын модо бэлдэжэ байна. Мүнөө мянга шахуу кубометр модон бэлдхэгдээ. Гэбэшье аймагай зарим колхозуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ газетэ саашань тэмдэглэнэ. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ ехэ барилга хэхэ аад, барилгын материалнуудые бэлдэхэ хүдэлмэри муугаар ябуулна.

ТАРЯАНАЙ ГАЗАР ДЭЭРЭ ҮТЭГЖҮҮЛГЭ ГАРГАНА

Газар үтэгжүүлгэ хадаа ургаса дээшэлүүлдэг агротехническэ шухала хэмжээ-ябуулгануудай нэгэн мүн. Энэ үбэлдөө Тарбагатайн аймагай колхозууд болон МТС-үүд үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгын һара үнгэргэжэ, таряанай полинууд дээрэ саһа ехээр тогтоогоо, үтэгжүүлгэ гаргаа. Мүнөөшье энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Колхозудай энэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа байһан тухай **«Победа»** гэжэ аймагай газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Манай аймагай эрхэ байдалда баян ургаса абахын тула нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Жэшээнь, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Антоновой хүтэлбэрилдэг кукуруза ургуулгын звено үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй ашаар гектар бүриһөө 450—500 центнер кукурузын эшэ набшаһа абаа һэн. Энэ звено кукурузын тарилгые наг шэбхээр үтэгжүүлхэһээ бэшэ юумэ хээгүй юм. Нютагай үтэгжүүлгын айхабтар ехэ удхашанартай байһые энэ баримта харуулна» гэжэ түрүү бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Энэ хүдэлмэриин ябаса мүнөөшье һуладаагүй, түрүү колхозуудта бүри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Аймагай колхозуудта «Баян ургасын түлөө тэмсэлэй үдэр» үнгэргэгдэдэг болонхой. Иимэ үдэрые үнгэргэхэдөө колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд, һургуулиин һурагшад олоороо гаража, таряанай газар дээрэ наг шэбхэ зөөдэг, үнэһэ, шубуунай аргал ехээр суглуулдаг байна. Тарбагатайн МТС-эй харьяата колхозуудта нэгэ иимэ үдэрэй үнгэргэгдэһэн тухай газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Колхознигууд, һургуулиинхид олоороо гаража, үглөөнһөө үдэшэ болотор ажаллаа. Тэдэнэр трактораар, машинаар, мори тэргээр полинууд дээрэ наг шэбхэ зөөгөө, зариманиинь үнэһэ, шубуунай аргал суглуулаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һургуулиин үхибүүдтэй хамта ехэ ажал хээ, 200 тонно наг шэбхэ таряанай газар дээрэ гаргаа, 110 центнер үнэһэ, шубуунай аргал суглуулаа. Энэ үдэр 242 хүн, 50 унаа, 2 автомашина хүдэлөө».

САБШАЛАНГАЙ УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭХЭ

Сабшалангаа һайнаар уһалдаг луговодууд үбһэ ногооной баян ургаса абадаг байна. Хориин аймагай **«Красная заря»** газетэ энээнис аймагайнгаа хоёр колхозуудай жэшээ дээрэ харуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Улаан Одон» колхозууд сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула зарим тэды хүдэлмэри хэжэ, һайн үрэ дүн туйлаа. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Гарма Намсараев Бато Сангажанов хоёр 105 гектар сабшалан уһалжа, гектар бүриин 25 центнер ургаса абаа. Мүн «Улаан Одон» колхоздо энээнһээ бага бэшэ ургаса абтаһан байна. Аймагай түрүү колхозууд мүнөө энэ хүдэлмэридэ үргэнөөр бэлдэжэ байнхай. Энээн тухай аймагай газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Улаан Одон» колхоз мүнөө энэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Бригаданууд болон фермэнүүдтэ сабшалангай бүхы газар хубаагданхай. Наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргаха воскресннгүүд намартаа эмхидхэгдэдэг байгаа. Мүнөө малшад өөһэдынгөө участок бүхэндэ наг шэбхэ зөөнэ, хабартаа сабшалан уһалхын тула тошон халяажа, мульһэ хүргэжэ байна. Үдэ гол дээрэ тошон халяагдана. Мүн голой эхинэй хаалтанууд заһагдажа эхилээ.

Энээнтэй хамта, аймагай зарим колхозуудта энэ хүдэлмэриин муугаар ябуулагдажа байһые газетэ шүүмжэлнэ. Жэшээнь; Кировэй, Калининай, Маленковой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Победа» колхозууд тошон халяанагүй. Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ колхозууд хоёр гурбан үбгэдые бэшэ, харин олон хүнүүдые гаргаха ёһотой **гэжэ газетэ заана.**

Мэргэжэлэйн зүбшэл

Теплицэ яажа зүбөөр хэрэглэхэб

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай республикын колхозууд ба совхозууд овоцной культурануудай ургасые дээшэлүүлхын тула теплицэ ажахые үргэнөөр хэрэглэдэг болоо. Республикын олон колхозууд ба совхозууд мүнөө жэлдэ шэнэ шэнэ теплицэ ажахынуудые барижа ашаглалгада оруулна.

Теплицэнүүдые зүбөөр ашаглаха гээшэ ехэхэн удхашанартай. Гэбэшье, энээнэй урда жэлнүүдтэ зарим ажахынууд теплицэ буруугаар ашаглажа, тэндэ ургуулһан овоцной культурануудай өөрынь үнэ сэнгые дээшэлүүлдэг байгаа.

Теплицэ ашаглалгада ямар алдуунууд гарадаг бэ гэхэдэ, рассада тариха клеткэ соо үгэрсые хододоо ургахаар тарижа, хажуугаархи газартань редис һуулгадаг һэн. Энээниие мүнөө жэлдэ дабтажа болохогүй. Тиихын орондо үгэрсын рассадые зүбөөр хэгдэһэн горшоогхонуудта ургуулхада, үгы һаа, намаг газарай хүрьһэтэй бишыхан кубигуудта һуулгахада һайн. Тиимэ кубигуудта үрэһэ һуулгахадаа недели бүхэндэ рассадаяа үтэгжүүлгын холисоор уһалжа байха шухала. Үтэгжүүлгын холисо буйлуулхадаа нэгэ ведро уһанда нэгэ килограмм үхэрэй шэнэ шабааһан гү, али шубуунай аргал, нэгэ халбага селитрэ, суперфосфат ба калийна дабһа холихо хэрэгтэй.

Рассада ургуулхын тула теплицын 100 квадратна метрын оройдоо 5 квадратна метрынь хэрэглэгдэхэ юм. Үлэгшэ 95 квадратна метртэнь нэгэ һарын турша да эртын ногоон мангир тарихада һайн. Үгэрсын рассадаһаа үлэһэн талмай дээрэ редис тарихада болоно. Гэхэтэй хамта, үгэрсэ редискэ хоёр ондо ондоо температурада ургуулагдадаг гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, үгэрсын ургахада үдэрэй сагта 25—30 градус, һүниин сагта 15—18 градус дулаан хэрэгтэй болодог. Тиихэдэ редискэ ургуулхадаа үдэрэй сагта 12—15 градус, һүниин сагта 6 градус дулаанһаа дээшэ болгожо болохогүй юм.

Теплицэ соо үгэрсэ гү, али помидорой рассада тариһан талмайе фанераар гү, али парниково рамануудаар хүреэлхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, тэндэ дулаан байлгаха ёһотой юм. Гадна, тэрэ таһагай адяарнууд доро моринойаргал хюрөөгэй нойтон хибэдэһэнтэй холижо дэбдихэдэ болоно. Тэрэшэлэн эдэ ургамалнуудай байдаг таһагһаа дулаае гаргахагүйн тула табан зуун ваттын хүсэтэй электроплитка гү, али электролампа нэмэжэ табихада һайн. Бүхы рассадын талмайн 10 квадратна метр бүхэндэ нэгэ электролампа табиха хэрэгтэй.

Теплицэдэ ногоон мангир ургуулхада тусхай температура хэрэгтэй болодоггүй. Ногоон мангирые үгэрсэ ба редис тариһан газарта тарилсахада болодог. Дулаан байрада таригдаһан һонгино түргэн эдеэшэжэ, хуряахаар болодог юм. Эртын һонгино тарихадаа тэдэнэй үрэһэ шэлэжэ һуулгаха хэрэгтэй. Булсуугаараа 3—4 сантиметр диаметртэй һонгинын үрэһэ һуулгахада һайн. Квадратна метр бүхэндэ иимэ һонгинын 400 үрэһэ һуулгаха хэрэгтэй. Мүн эртын батуун мангир тарихадаа үрэһэнэйнь томошогуудые шэлэдэг юм. Юуб гэхэдэ, томо үрэһээр таригдаһан батуун мангир хоёр недели болоод байхадаа квадратна метр бүриин 5—6 килограмм ногоон набша үгэдэг.

Үгэрсын, помидорой һайн рассада абахын тула техникумэйнгээ һуралсалай теплицэдэ ехэ гэрэл үгэдэг 300 ваттын электролампа үдэр посоожо, нэмэлтэ гэрэл оруулдагбди.

Үдэр носоодог «БС» гэжэ электролампанууд рассадын ургамалһаа 5—6 сантиметр дээрэ носоогдодог юм. Хэрбээ рассадые юрын электролампаар гэрэлтүүлхэ болоо һаа, 500—600 ваттын лампануудые ургамалһаа 30—40 сантиметр дээрэ үлгэхэ хэрэгтэй.

Рассадые үдэрэй гэрэл үгэдэг лампаар, сүүдхэлээ 12—16 час соо гэрэлтүүлдэг юм. Түхэреэн сүүдхэ соо рассадые гэрэлтүүлжэ огто болохогүй, юундэб гэхэдэ, рассада ходоо гэрэлтэй байхадаа үхэжэ болохо байна.

Теплицэдэ батуун һонгино һуулгахын тула тэрэнэй эхые эртээнһээ бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Бидэнэр Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой тариһан батуун һонгинын поли дээрэхи саһыень бишыхан борозда гаргажа арилгаад, газарыень хайлаагаар 4—5 сантиметр гүнзэгыгөөр малтаһан байнабди. Һүүлээрнь һонгинын монсогорые гэмтээнгүйгөөр гараараа түүжэ абаһан байгаабди. Тиихэдээ һонгинын үндэһэнэй таһархаһаа айха хэрэггүй.

Теплицэдэ үгэрсын рассадые горшоогхонуудта һуулгаад, үлэгшэ талмайдань эртын ногоон һонгино тарихада теплицэнүүдэй продукциин үнэ сэнгынь химдардаг, огородой эртын ногоон эдеэ ехээр ургуулха арга олгодог юм.

В. Левейко, Бурят-Монголой хүдөө ажахын техникумэй багша.

Сатирын булан

Шанга эрилтэ

Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхоздо эртын овощь ургуулха теплицэ бии юм. Тэрэнэй барилгада 130 гаран мянган түхэриг гаргашалагдаһан байгаа.

Теэд мүноо үедэ энэ теплицэ ашаглагданагүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо огородой бригадын бригадир, түлеэ асархань бэрхэтэй гэһэн шалтаг бариад, дулаан болохые хүлеэгээд һуужа байна.

ҺОРТОГОЙ ДОШХОН ҺОНГИНО:
—Олоной зүгһөө олгогдоһон
Онсо бүрин эрхэтэйб!..
Олзо ехээр оруулдаг
Овощь ехээр ургуулха
Гэһэн тогтоол уншаа гүт?
Гүнзэгы удхынь ойлгоо гүт?
Байрыемнай дулаалаад,
Һууриемнай зөөлэлөөд,
Бидэнээ түргэн таригты,
Тарихагүй һаа, зайлагты!

БЭЭРЭН ТАТАҺАН БРИГАДИР:
— Шангархаяа болижо,
Шагныш үнэн үгыем:
Түлихэ гэхэдээ түлеэгүйб.
Тариха гэхэдээ сүлөөгүйб.
Хайралыш, зааха хүлеэгыш,
Хабар хэзээш ерэхэ бшуу:
Газаа дулаан болохол даа,
Газарай хүрьһэн гэдэхэл даа.
Таанараа тиихэдэнь одоолшье
Тариһан шэнгеэр тарихал дяа.

Ф. Балдаевай зураг.
Ш. Нимбуевай шүлэг.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Аргань барагдаа, шаргань газардаа"

Манай газетын февралиин 9-нэй номерой сатирын буланда иимэ гаршагтай статья толилогдоһоон юм. Тэрэ статья соо Яруунын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. Лосевой артелиин Устав эбдэжэ, ниитын зөөри үрижэ байһан тухай хэлэгдэһэн байгаа.

КПСС-эй Яруунын айкомой секретарь нүхэр Доржиевай манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб байба. Лосев ходо архидадаг тула колхознигуудтаа хүндэгүй болоһон байгаа. Колхозой тоосоото-һунгуулиин суглаан А. Лосевые тушаалһаань гаргаад, С. Л. Козловые колхозой түрүүлэгшээр һунгаа.

Колхозой бухгалтер Житихин, счетовод Лобов, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Трубченинов гэгшэд Лосевой хуули буса хэрэгые мэдэжэ байгаад, абяа аниргүй байгаа гэжэ колхознигуудай хамтын суглаан заагаа.

Уласхоорондын мэдээ

УЛАСХООРОНДЫН УГАА ЕХЭ УДХАШАНАРТАЙ СОБЫТИ

КПСС-эй XX съездын хүдэлмэридэ дэлхэйн олониитэ ехэ анхаралтайгаар хандаһан байгаа. Хариин оронуудай хэблэл съездын материалнуудые үргэнөөр толилдог, тайлбарилдаг байгаа, мүнөөшье тайлбарилһаар.

Социалистическэ лагериин оронуудта съездын хүдэлмэриие тон ехээр һонирходог байгаа. КПСС-эй XX съезд советскэ арадай ажабайдалда шухала событи болохоһоо гадна, уласхоорондын бүхы оршон байдалда ехээр нүлөөлһэн байна. Съезд хадаа Советскэ Союзда коммунизм байгуулха агууехэ программа болохо түүхэтэ ба политическэ шухала документнүүдые баталан абаа гэжэ Хитадай «Женьминьжибао» газетэ бэшэнэ.

Советскэ Союзай гадаадын политикын талаар бэслүүлэгдэдэг ленинскэ гол ёһонуудай илаһан тухай Чехословакиин, Венгриин, Румыниин болон арадай-демократическа бусад оронуудай газетэнүүд бэшэнэ. Энэ политикые эб найрамдалда дуратай бүхы оронууд болон арадууд үндэрөөр сэгнэдэг ба дэмжэдэг байха юм.

КПСС-эй ЦК-гэй тоосоото элидхэлэй гадаадын политическэ бүлэгые тайлбарилха зуураа, индийскэ «Милап» газетэ иигэжэ заана. Советскэ Союз хадаа эб найрамдалда дуратай байһанаа баруун оронуудта мэдүүлэө. «Буу зэбсэгээр болон атомна бомбонуудаар һайрхангүйгөөр, таанадтай эбтэй байхаар бидэнэр бэлэн байнабди. Таанад бидэндэ мүн лэ иимэ хани ёһоор хандажа шадаха байнат гэжэ Советскэ Союз хэлээ. Энээндэнь баруун оронууд харюусаха ёһотой... Хэрбээ, Росси, Америкын ба баруунай бусад оронуудай хоорондо табан ёһо гуримай үндэһөөр договорнуудай баталагдаад байгаа һаа, һэргылэн түбэгшээхэ ябадал, түгшүүрил үгы боложо, шэнэ үе—амгалан тайбан ба хани барисаата үе эхилхэ байна гэжэ газетэ бэшэнэ.

Иимэ һанамжануудта баруун оронуудай зарим этэгээдүүдэй дурагүйгөөр хандадаг байһаниинь элеэр харагдана. Советскэ гадаадын политикада Азиин оронуудта талархалтайгаар хандадаг боложо байна гэжэ английска «Манчестер гардиан» газетэ ехэ һанаагаа зобонгёор тэмдэглэнэ. «Азиин сүлөөтэ хүн зоной ехэнхи хубиин дуулахые хүсэжэ байһан үгэнүүдые баруунай политигууд хэлэнэгүй, харин иимэ үгэнүүдые ородууд хэлэнэ» гэжэ газетэ сошордуу мэгдүүгээр бэшэнэ. Советскэ хүтэлбэрилэгшэд «бүлэглэлнүүдэй гэшүүд бэшэ оронуудта ехэ нүлөөтэй болонхой. Тэдэнэр сэрэгэй хэлсээнүүдые гү, али тиимэрхүү бусад хэлсээнүүдые баталха тухай эрилтэ хэдэггүй, тиимэ эрилтэ хэхэнь тэдэндэ заатагүй шухала болодоггүй байха юм» гэжэ «Нью Йорк геральд трибюн» газетын шэнжэлэгшэ Липман мүн лэ тэмдэглэнэ.

Ниитын ондо ондоо байгулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо тухай ленинскэ гол ёһонуудые съездын гэршэлэн баталһан ушар дэлхэйн олониитын дунда ехээр һайшаагдаа. Дайн сэрэг заатагүй болохо ёһотой бэшэ юм, юуб гэхэдэ, дайн байлдаа һүжэрөөхэ гэһэн бүтэшэгүй муухай һэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэжэ шадаха түгэлдэр хүсэнүүд мүнөө бии гэжэ съездын трибунаһаа хэлэгдэһэн заабаринууд илангаяа ехээр һайшаагдаа.

Арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдтэ харин оронуудай хэблэл ехэ анхарал хандуулна. Советскэ урдын табанжэлнүүдые тайлбарилхадаа тэдэниие бэелүүлхын аргагүй хооһон һанал бодол гээшэ гэжэ буржуазна газетэнүүд бэшэдэг байгаа һаа, мүнөө тиигэжэ бэшэхэеэ болёо. Ойрын табанжэлдэхи СССР-эй экономическа программын асари ехэ ба бэелүүлэгдэжэ болохоор байһые капитализмые магтан үмөөрэгшэдшье мэдэрхэ баатай болоно.

Япониин промышленно-финансова бүлэгүүдэй орган бологшо «Нихон кейдзай симбун» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Советскэ Союзай зур аадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд хүдэлмэриин тон ехэ программа болоно; энэ программа харин оронуудай олон экономистнууд болон политическэ ажал-ябуулагшадые энээн тухай һайтар бодожо үзэхыень баадхаха байна». «Һанаа амар байжа болохогүй», Советскэ Союзай «хэжэ байһан юумэндэ» ехэ анхаралтайгаар хандаха шухала гэжэ американска хэблэл зонхилхы нюурнуудай анхаралые хандуулна. Дээрэ дурсагдаһан Липман «Нью Йорк геральд трибюн» газетэдэ бэшэхэдээ иигэжэ мэдүүлнэ. «Мүнөө Советскэ Союз Европодо болон Азида эгээн лэ хүсэн түгэлдэр гүрэн болоно». Үнгэрһэн неделидэ Москвада хэлэгдэһэн үгэнүүдэй ехэ этигэлтэйгээр ба шууд сэхээр дуулдаһаниинь экономическа энэ баримтаар тайлбарилагдана». Экономическа хүгжэлтынгөө талаар Англи Советскэ Союзда ахигдаа, зургаадахи табанжэлэй шэнэ түсэб СССР-эй хүсэ шадалые бүри ехэ болгохо гэжэ английска буржуазна хэблэл мэдэрнэ.

Арадай демократиин оронууд тухай хэлэхэ болоо һаа, тэдэнэй хэблэл Советскэ Союзай амжалтануудые социалистическэ бүхы лагериин гүрэнүүдэй амжалтануудтай тон зүбөөр холбоно. Хоёр системын хоорондохи амгалан ёһоной мүрысөөндэ социалистическэ системын заатагүй илаха байһанда арадай-демократическа оронуудай олониитэ советскэ арад шэнгеэр этигэнэ. «Манай хэрэг илаха гэжэ бидэнэр һайнаар мэдэнэбди» гээд чехословацка «Руде право» газетэ онсо тэмдэглэнэ.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд уласхоорондын тон ехэ удхашанартай. Коммунизм байгуулхын тулада Советскэ Союзай һайн һайхан оролдолго гаргажа байһые дэлхэйн бүхы оронуудай хэдэн олон миллион хүнүүд талархалтайгаар ба этигэл найдабаритайгаар ажаглан хаража байна. Социализмын илаһанороной гадаадын политикые—эб найрамдалые ба арадуудай хани ёһоор харилсан ажаллалгые хүсэжэ байһан бүхы хүнүүдэй эгээн лэ ехэ эрмэлзэлгэдэ тааралдадаг политикые тэдэнэр ехэ дэбжэлтэтэйгээр һайшаана.

АНГЛИДА ЭКОНОМИЧЕСКА БЭРХЭШЭЭЛ БҮРИ ХУРСАДАНА

Англиин экономикын ехэ бэрхэшээлтэй болоһые, энэ байдалые һайжаруулха зорилгоор абтажа байһан правительственна хэмжээ-ябуулгануудай бэрхэшээлнүүдые зайсуулжа шадахагүй байһые экономическа асуудалнуудаар английска общинануудай палатын заседани дээрэ һаяхан болоһон үгэ хэлэлгэнүүд тон элеэр харуулаа.

Английска экономикын байдал тухай «Манчестер Гардиан» газетэ һаяхан иигэжэ бэшээ: «Кризисэй шэнэ үзэгдэлнүүдые хэншье арсажа шадахагүй байна. Тэрэнэй шэнжэ тэмдэгүүд гэхэдэ: юумын үнэ бүри түргэнөөр хүндэрнэ..., экспортын ба импортын хоорондохи алгасалдаан долларой запасуудые бага болгоно». Капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололгые хороожо алмалта хэхэ гэжэ правительствын һанаашалжа байһанда сошордоһоноо мэдүүлхэ зуураа, ороной экономическа байдал «бүри ехээр муудажа болохо байна» гэжэ «Таймс» газетэ тобшолол хэнэ.

Байдалай саашадаа улам муудахаар байһанда сошордожо байһанаа английска хэблэл нюунагүй. «Олонхи хүн зоной багсаажа байһанда орходоо экономическа байдал бүри ехээр муудажа байна» гэжэ «Дейли телеграф энд морнинг пост» газетэ мэдүүлнэ. «Дейли геральд» газетэ бүри сэхэ руунь иигэжэ бэшэнэ: «Манайда кризис боложо эхилбэ, энээниие хэншье этигэнгүй байжа мүнөө шадахагүй. Парламентын гэшүүн лейборист Кроссмэн иигэжэ бэшэнэ: «Мүнгэнэй үнэ сэнгэй уналга эхилээ. Энээнһээ уламжалан хүдэлмэригүйшүүл бүри олошорхо байна».

Яһала үндэһэ баримтатайгаар иигэжэ хэлэгдэһэн байха юм. Англиин экономическа байдал тухай общинануудай палатын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ Англиин финансын министр Макмиллан иигэжэ тэмдэглэһэн байгаа. Ороной гадаадын худалдаа наймаан гарзатайгаар хэгдэнэ, долларой ба алтанай запасууд түргэнөөр хороно, юумын сэн хүндэрнэ. Энэ уршагта ушарые зайсуулхын тулада капитальна хүдэлмэридэ болон хэрэглэмжэдэ мүнгэ һомолгые хороохые Макмиллан дурадхаа.

Иимэ хэмжээнүүд ороной экономическа байдалые имагтал улам бэрхэтэй болгохо гэжэ английска эзэд баяшуул тон зүбөөр заана. Зарим фирмэнүүд үйлэдбэреэ хорооожо ба хүдэлмэришэдые ажалһаань гаргажа эхилээ. Автомобильна болон барилтын промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда хүдэлмэригүйшүүлэй тоо олошорно.

Эдэ бүгэдэһөө уламжалан Англида дурагүйтэлгэ гаргана.

Национальна ресурснуудаа буруугаар хубаарилһанайнь түлөө английска правительствые шүүмжэлһэн статья «Файнэншл таймс» газетэ һаяхан толилоо. Тусхайлбал, экспортын 75 шахуу процентые хангадаг эд болбосоруулгын промышленностьда 1956 ондо 750 миллион фунт стерлинг һомологдоо. Тиихэдэ, сэрэгэй үйлэдбэридэ 788 миллион фунт стерлинг һомологдоһон байна гэжэ статья соо тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Экономикын талаар правительствын хараалһан шэнэ хэмжээнүүд правительствын өөрынь политикые буруу һургэнэ гэжэ лейбористска партиин хүтэлбэрилэгшэ Гейтскелл һаяхан мэдүүлээ. «Англида капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололго Америкэ, Росси, Германи ба Швеци гэхэ зэргын промышленнэ олонхи оронуудайхида орходоо бага байха юм. Имагтал капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололгоһоо үйлэдбэриимнай саашанхи хүгжэлтэ, бусад оронуудтай үрдилдөө хэхэ манай шадабари, манай ажабайдалай һайжаралга дулдыдаха байна» гэжэ тэрэ хэлээ.

Гадаадын худалдаа наймаае гарзагүй болгохо, алтанай ба долларой запасуудые нэмээхэ зорилгоор английска зонхилхы хүнүүд капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололгые хороохоһоо гадна, хүн зоной хэрэглэмжые бага болгоно. Бэһеэ шангаар татажа эдеэ хоол багаар хэрэглэдэг болохыень английска арадта баадхагдана. Экономическа шэнэ хэмжээ-ябуулгануудай ёһоор һү болон хилээмэнэй үнэ сэн химдаруулхын тулада правительствын зүгһөө үгтэдэг мүнгэ зөөри хороогдохо юм. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, хүн зоной гаргаша хэдэн олон миллион фунт стерлингээр дээшэлхэл байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Английска правительствын экономическа политикада дурагүйтэлгэ улам ехээр гарадаг боложо байна. Хэдэн олон миллион ажалшад салин хүлһэ нэмээхэ эрилтэ хэнэ. Забастовочно хүдэлөөн үргэдэнэ. Жэшээлхэдэ, Бельфастадахи судна бүтээлгын верфинүүдэй, авиационно предприятинуудай ба машина бүтээлгын заводуудай 30 мянга шахуу хүдэлмэришэн забастовко хээ.

Ороной экономическа байдалай муудажа байһанда сошордоһон эзэд баяшуудай болон олониитын баалалтаар социалистическэ лагериин оронуудтай худалдаа наймаа үргэдхэхэ тухай, энэ талаар Холбоото Штадуудай зүгһөө табигдаһан хизаарлалтануудые һулаpуулха тухай асуудал Англида һүүлэй үедэ табигдадаг боложо байна. Энээн тушаа английска парламентын заседани дээрэ депутадууд правительствода асуулта хэгдэдэг байха юм. Яаралтайгаар зэбсэгжэхэ политикада Англиин хабаадалсалгые эсэргүүсэн буруушаалга бүри олошороо. Английска арадай ажабайдалай интересүүдтэ таарал дахаар тиимэ политика ябуулдаг болохыень правительствода эрилтэнүүд хэгдэдэг болоо.

Д. Бочаров.

Мароккын бэеэ даанхай байдалые Франци мэдэрбэ

Франко-марокканска хамтын мэдүүлгэ

ПАРИЖ, мартын 2. (ТАСС). Франко-марокканска хамтын мэдүүлгэ мүнөөдэр толилогдоо гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Мароккын бэеэ даанхай байдалые, тусхайлбал, национальна дипломатитай ба армитай байхыень мэдэрһэн тухайгаа французска правительство энэ мэдүүлгэ соогоо гэршэлэн баталһан байна.

Франко-марокканска хамтын мэдүүлгэдэ хабсаргагдаһан протокол соо иигэжэ заагдана. Мароккодохи французска арми даб дээрэ хуушаараа үлдэхэ юм.

Мароккодохи Франциин түлөөлэгшэ Франциин верховно комиссар гэжэ нэрлэгдэдэг болохо байна.

Мароккодохи засаг түрэеэ султан хүтэлбэрилхэ. Султан хадаа национальна армитай байха. Тэрэ арми байгуулгадань Франци туһалха гэжэ франко-марокканска хамтын мэдүүлгэдэ хабсаргагдаһан протоколоор хараалагдана.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй „Сэнхир дэбтэр“

ВЕНА, мартын 3. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет «Сэнхир дэбтэр» хэблэн гаргаа. Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида болон бусад организацинуудта зүбшэн хэлсэлгые харуулһан документнүүд тэрээн соонь толилогдоһон байна.

Дэбтэрэй хабсаргалтанууд дотор буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар эб найрамдалай тала бариг шадай национальна комитедүүдэй олон тоото резолюцинууд, тэрэшэлэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй документнүүд толилогдонхой.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар хэлсээнүүдэй ямараар хэгдэжэ байһан тухай дэлхэйн олониитэдэ мэдээсэхэ, буу зэбсэг ниитэ дээрэнь хуряахын түлөө, уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө бүхы дэлхэйн арадуудай тэмсэлые бүри үргэдхэхэ зорилгоор энэ дэбтэр хэблэн гаргагдаһан байна.

Тус дэбтэр французска ба английска хэлэнүүд дээрэ хэблэн гаргагдаа.

Польшын ба Чехословакиин хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаан тушаа

ВАРШАВА, мартын 3. (ТАСС). Хани ёһоной хэлсээнэй амжалтатайгаар боложо дүүрэһэнэй эсэстэ, Польско Арадай Республикын ба Чехословацка Республикын хоорондо 1956 ондо эд бараа андалдан абалсаха ба түлөөһэн тухай протоколдо гар табигдаа.

Энэ протоколой ёһоор хоёр ороной хоорондо эд бараа андалдан абалсалга 1955 онойхидо орходоо нилээд ехэ болохо юм.

Польша хадаа шулуу нүүрһэ, цинк, электроэнерги, машинанууд болон горно ба саарһанай промышленностиин түхеэрэлгэнүүдые, химикали, будаг болон бусад товарнуудые Чехословакида худалдаха болоо.

Чехословаки хадаа энергетическэ, металлургическа промышленностьда, барилгын материалнуудай промышленностьда хэрэгтэй болохо машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые, тракторнуудые, прокат, гутал, тэрэшэлэн ниитын хэрэглэлэй эд бараа Польшодо худалдаха байна.

Финляндиин правительствын шэнэ состав

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 3. (ТАСС). Республикын шэнэ президентын тушаалдаа ороходонь Финляндидахи гуримай ёһоор правительство тушаалһаа буужа, шэнэ правительство байгуулха тухай президент даалгабари үгэдэг юм. Мүнөө шэнэ правительство байгуулха тухай даалгабари социал-демократическа партиин түлөөлэгшэ, сеймын түрүүлэгшэ К.-А. Фагерхольмда даалгагдаһан байна.

Мүнөөдэр президент У. К. Кекконен хуушан правительствын тушаалһаа бууһые зүбшөөгөөд, Фагерхольмын байгуулһан шэнэ кабинедэй составые баталаа. Шэнэ кабинедэй премьер-министр Карл-Август Фагерхольм (социал-демократическа парти), Гадаадын хэрэгүүдэй министр—Р. Тернгрен (Шведскэ арадай парти), Дотоодын хэрэгүүдэй министр—В. Вяйрюнен (социал-демократическа парти), Оборонын министр Э. Скуг (Социал-демократическа парти) болоһон байна.

Эрхим радист-оператор гэжэ нэрэзэргын түлөө конкурс

ДОСААФ-эй республиканска комитедэй шиидхэбэреэр Бурят-Монголой эрхим радист-оператор гэжэ нэрэзэргын түлөө конкурс 1952 онһоо хойшо үнгэргэгдэдэг болоо һэн. Энэ оной февраль һара соо эрхим радист-оператор гэжэ нэрэзэргэ олохын түлөө 5-дахи конкурс болобо. Тус конкурсда Улан-Удэ, Городок городуудай, Иволгын, Зэдын, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй ба бусад аймагуудай, хамта дээрээ 67 командануud хабаадалсаба.

Һаяхан судейскэ коллеги тус конкурсын дүнгүүдые гаргаа. ДОСААФ-эй Улан-Удын районно комитедэй команда түрүү һуури эзэлжэ, кубок ба 1-дэхи зэргын диплом абаһан байна. Командын гэшүүдтэ республиканска комитедэй грамотанууд барюулагдаа. ДОСААФ-эй Зэдын аймагай комитет хоёрдохи һуури эзэлээд, 2-дохи зэргын дипломоор шагнагдаа.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ Г. В. Игумнов нэгэдэхи, А. ...веев хоёрдохи, Н. З. Старц... бадахи һуури эзэлһэн байна.

Энэ мүрысөөндэ мүн Ир... Читын областьнуудай 120 ... баадалсаба.

Жэл бүри үнгэргэгдэдэг э... курс хадаа радист-оператор... радиолурлагшадай шадабари... ургажа, тэдэнэй тоогой о... жо байһые харуулна. Жэш... 1952 оной түрүүшын конкур... хоёрдохидо — 92, гурбадахи... дүрбэдэхидэ—195, табадахи... хүн хабаадалсаба. Энэ ко... түрүүшынхеэ олон залууш... баадалсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ДОС... радиоклубай дэргэдэхи ку... дые дүүргэжэ, 5-дахи конку... рүүшынхеэ хабаадалсаһаа ... шуул (баруун гарһаа) Л. В... М. Балдаков, В. Михайлов, ... нанова, А. Иванов гэгшэд.

Л. Кривогорницынага...
С. Доржиева...

НЮТАГ БҮРИИН ҺОНИН

◆ Зэдын аймагай Петропавловкын дунда һургуулиин һурагшад хүршэ Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо туһаламжа үзүүлнэ. Һурагшад воскресник эмхидхэжэ, үрэһэнэй 226 центнер таряа сэбэрлэһэн, 40 гаран хоорбо наг шэбхэ полидо гаргаһан байна. Мүн культбазые һайнаар түхеэржэ үгөө.

В. Пахаев.

◆ Бурят-Монголой мал... туршалгын станциин уранһа... самодеятельностиин коллекти... Марксын нэрэмжэтэ колхоз... лэнгэ) концерт харуулба. Ко... гууд концертыень ехэ һо... тойгоор хараад, хододоо эр... хыень хүсэһэн ба баясхалан... һэн байна.

Б. Бу...

Хүршэ областьдо

Һүтэй үнеэдые олошоруул...

Иркутска областиин Алайрай аймагай „Страна Совет... колхозой һаалишан А. Н. Вергель гэгшын хөөрөөнһ...

Парти, правительствын түүхэтэ тогтоолые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө манай колхозой һаалишад шэн зоригтойтоор ажаллажа, жэл ерэхэ тудам һү ехээр һаажа байна. МТС-эй мэргэжэлтэд, колхозой правлени ба партийна организаци энэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулна. Малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагдана, типовой шэнэ байранууд баригдана, үбһэ тэжээл, зелёнко, концентрат, силос болон бусад тэжээл урданайхида орходоо жэшээгүй ехээр, шанар һайнтайгаар бэлэдхэгдэнхэй. Колхозой шалгалтын комисси квартал соо хэды дахин шалгалтын һаалга хүүлдэг, һүнэй тоһолигые шалгадаг, һүнэй орошо гарашын данса наринаар хэдэг. Эдэнэй ашаар һүн бүри ехээр һаагдадаг болоо.

Манай фермын үнеэд мүнөө жэлдэ шэнээр баригдаһан типовой байра соо үбэлжэжэ байна. Механизаторнууд малай үбэлжэлгын урда тээ тэжээл ууралтуулдаг, дэбтээдэг амһарта, трактораар солоомо хэршэдэг машина тодхожо үгөө һэн.

Колхозой правлениин баталһан тэжээлэй балансын ёһоор үбһэн, силос, зелёнко, концентрат болон бусад тэжээл үнеэн бүхэндэ хубаагдаһан байгаа. Урда жэлэйхидэ орходоо тэжээл элбэгээр эдюулэгдэнэ. Жэшээнь, бусад тэжээлһээ гадна, үнеэн бүхэндэ кукурузын һайн шанартай 8 тонно силос хүртэбэ. Энэмнай үнеэдые һүтэй болгодог тэжээл юм.

Һү ехээр һаахын тулада һаалишад социалистическэ уялга тус тустаа абаад, хоорондоо мүрысөө баталһан байна. Би ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2287 литр һү һааһан һаа, мүнөө жэлдэ 2800 литр һү һааха уялга абаад, тэрэнээ нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнаб.

Тэжээлэй рацион зүбөөр табижа, үнеэдые зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлхэдэ һүн ехээр һаагдадаг байна. Гэбэшье, үнеэн бүхэн адли бэшэ. Жэшээнь, минии харууһалдаг «Роза» гэжэ үнеэн ехэ дэлэнтэй аад, һү ехые үгэдэггүй. Энэ үнеэнһээ һү ехээр һаах... үбһэ тэжээлһээ гадна, тур... ра таряа, зелёнко эдюулээ... теэд үдэрэй 14—16 литрһ... гараагүй. Тэрэмни кукуру... хадаа шүлһэеэ залгижа, ... байба. Тиихэдэнь кукуру... юм байна гэжэ бодобоб. ... куруза эдюулдэг болоһ... хойшо «Роза» уданшьегүй ... 20 литрһээ доошо бэшэ һү ... болоо. Тиихэдэ «Ждани... үнеэгээ юугээршье эдеэлүү... һүтэй болгожо ядааб, 7—8 ... дээшэ һү гаранагүй. Энэ... үүлтэрэй үнеэн байгаа. Эдэ... хараадаа абажа, үнгэрэгш... ехые үгэдэг залуу үнеэдые ... олошоруулхын тулада за... хүдэлмэри ябуулагдаа. Б... техник нүхэр Мамениики... та энэ асуудал зүбшэн хэл... үүлтэрэй, һүтэй үнеэдэй ... нуудые таһалжа, гүүртэ ... бди. Эдээниие багаһаань ... һайн харууһанда байлгаад, ... сэхэдэнь һайн үүлтэрэй б... бижа, үнеэд болгоходо о... хөөрөө һү ехэтэй һайн ... үнеэд болохо байна. Ма... гой зарим түрүү колхозууд ... га үргэнөөр хэрэглэжэ, һү... нүүдтэ һү ехэтэй, һайн үү... луу үнеэдые олошоруулжа... Энэ арга үргэнөөр хэрэглэ... һаалгаяа нилээд ехээр да... хэмнай лабтай.

Үнеэдэй һубайралтые ... гээшэ һү ехээр абаха х... удхашанартай. Жэшээнь, ... жэлдэ хоёр үнеэмни һубай... багаар һаагдаһан байгаа... мүрысэһэн һаалишан Анна ... вагай харууһалдаг үнеэд ... галлажа, үнеэн бүриһөө ... литр һү һааһан байна. Ү... һээ, үнеэдээ ороондо о... тон наринаар шалгаха х...

Д. Д...
бэш...

Афганистанда техническэ туһаламжа үзүүлхэ тухай советско-афганска хэлсээн

КАБУЛ, мартын 3. (ТАСС). Экономикоёо хүгжөөлгэдэнь Афганистанда техническэ туһаламжа үзүүлхэ тухай ССР Союзай правительствын ба Афганистанай королевскэ правительствын хоорондо хэлсээн мартын 1-дэ Кабулда баталагдаа. Энэ хэлсээнэй ёһоор, урда тээнь Афганистанда үгтэхэ болоһон 100 миллион американска доллар урьһаламжые хэрэглэн хоёр гидроэлектростанци, автомобиль заһабарилдаг гурбан предприяти барилгадань, Гиндукуш гэжэ хадын хүтэлөөр автомобильна ба юрын харгы заһалгадань, газар уһалалгын түхеэрэлгэнүүдые бодхолгодонь ба физико-химическэ лаборатори, тэрэшэлэн Баграмда аэродром барилгадань, Кабулай аэродромые һэльбэн заһалгадань СССР-эй правительство техническэ туһаламжа үзүүлхэ болоо.

Афганистанда азотно үтэгжүүлгэ гаргаха завод барилгада бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэриие Советскэ организацинууд хэхэ байна.

Дурсагдаһан барилгануудай проект зохёогдоо. Мүн шухала хэрэгтэй болохо материалнууд болон түхеэрэлгэнүүд, советскэ мэргэжэлтэд Афганистанда эльгээгдээ. Тэдэнэр дурсагдаһан барилгануудые бодхоолгодонь ба ашаглалгадань, тэрэшэлэн афганска мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэдэнь туһалха байна.

Редакторай ...
О. ГОМБ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 пропаганды в переводе... культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00706. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...